

Docentenhandleiding bij

Bestuursrecht

Mr. W.M.B. Elferink

Mr. G.W. de Ruiter

Zevende druk

Boom Juridisch
Den Haag
2024

Deze docentenhandleiding hoort bij het bij Boom Juridisch verschenen *Bestuursrecht*
(ISBN 978-94-6212-896-5)

Hoofdstuk 1 Inleiding bestuursrecht

1.12 Kennisvragen

1. Wat is bestuursrecht?

Het bestuursrecht bevat de regels die de overheid nodig heeft om te kunnen en mogen besturen en de regels die de burger nodig heeft om tegen dit besturen te kunnen optreden.

2. Leg uit wat onder formeel bestuursrecht wordt verstaan.

Onder formeel bestuursrecht worden de procesrechtelijke regels verstaan die de burger nodig heeft om tegen het optreden van de overheid iets te ondernemen. Een voorbeeld is de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de afwijzing van een omgevingsvergunning.

3. Leg uit wat onder materieel bestuursrecht wordt verstaan.

Onder formeel bestuursrecht worden verstaan de procesrechtelijke regels die de burger nodig heeft om tegen het optreden van de overheid iets te ondernemen. Een voorbeeld is de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de afwijzing van een omgevingsvergunning.

4. Leg uit wat onder algemeen bestuursrecht wordt verstaan.

Het algemeen bestuursrecht wordt in de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) behandeld. In deze wet worden algemene regels gegeven over de rechtsbescherming, handhaving en bijvoorbeeld de begrippen bestuursorgaan, delegatie, attributie, mandaat, besluit en beschikking.

5. Leg uit wat onder bijzonder bestuursrecht wordt verstaan.

Het bijzonder bestuursrecht richt zich op een bepaald onderdeel van het bestuursrecht. Het vreemdelingenrecht, belastingrecht, milieurecht en het ruimtelijk bestuursrecht zijn voorbeelden van onderwerpen die in speciale (bijzondere) bestuursrechtelijke wetten worden geregeld.

6. In welke bronnen vind je bestuursrecht?

Het bestuursrecht kun je vinden in het internationale recht, de nationale wetgeving, jurisprudentie en het ongeschreven bestuursrecht.

7. Wat houdt het legaliteitsbeginsel in?

Het legaliteitsbeginsel houdt in dat de bevoegdheid van de overheid om op te treden in de wet is terug te vinden. De bevoegdheid om als overheid te handelen mag slechts voor zover de wettelijke regels en rechtsbeginselen dit toestaan.

8. Wat houdt het specialiteitsbeginsel in?

Het specialiteitsbeginsel houdt in dat de bevoegdheid van de overheid alleen kan worden aangewend voor het specifieke doel waarvoor die wet is bedoeld. Dat doel is meteen ook de grens voor de bevoegdheidsuitoefening.

9. Welke openbare lichamen zijn er?

De Staat, de provincies, de waterschappen, de gemeenten en de lichamen waaraan krachtens de Grondwet verordenende bevoegdheid is verleend zijn openbare lichamen.

10. Wanneer mag de overheid bijstand of vertegenwoordiging weigeren?

Zie het bepaalde in artikel 2:3 Awb.

11. Wanneer is communicatie langs elektronische weg mogelijk?

Zie het bepaalde in artikel 2:14 Awb.

1.13 Open vragen

‘Pastoor mag luide kerkklok niet vroeg luiden.’

1. Welke rol speelt het legaliteitsbeginsel?

Het betreft in casu de bevoegdheid van de gemeenteraad om regels te stellen aan het luiden van de klok. De gemeenteraad is bevoegd om dit te doen op grond van een wettelijke regeling.

2. De gemeente heeft om de overlast te bestrijden zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke instrumenten ter beschikking. Van welk instrument heeft de gemeente in het gegeven geval gebruikgemaakt? Motiveer je antwoord.

De bestuursrechtelijke weg aangezien de bestuursrechter deze zaak heeft behandeld. Mocht de gemeente via de privaatrechtelijke weg het luiden van de klok willen beperken dan had de gemeente zich kunnen beroepen op overlast/hinder (6:162 BW/5:37 BW).

3. Is de gemeenteraad een openbaar lichaam?

Nee, een bestuursorgaan van een openbaar lichaam.

1.14 Meerkeuzevragen

1. Het bestuursrecht maakt deel uit van het publiekrecht.

Deze stelling is:

a. **juist.**

b. onjuist.

2. Een van de doelstellingen van de Awb is het bevorderen van verscheidenheid in de bestuursrechtelijke wetgeving.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**

3. Het openbaar bestuur heeft tot taak het algemeen belang te behartigen. Dit houdt in dat het openbaar bestuur geen belangen van individuele burgers mag treffen.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**

4. Het openbaar bestuur heeft tot taak het algemeen belang te behartigen. Dit houdt in dat het openbaar bestuur gericht moet zijn op datgene wat in ieders belang is.
Deze stelling is:
 - a. juist.**
 - b. onjuist.

5. Het publiekrecht regelt onder andere de verhouding tussen de overheid en de burger.
Deze stelling is:
 - a. juist.**
 - b. onjuist.

6. De Algemene wet bestuursrecht behoort tot het bijzonder bestuursrecht.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**

7. Het legaliteitsbeginsel houdt in dat de overheid alleen dan de burger iets kan gebieden of verbieden als de wet dat uitdrukkelijk toelaat.
Deze stelling is:
 - a. juist.**
 - b. onjuist.

8. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur spelen bij elk overheidsoptreden een rol.
Deze stelling is:
 - a. juist.**
 - b. onjuist.

9. De Sociaal-Economische Raad is een openbaar lichaam.
Deze stelling is:
 - a. juist.**
 - b. onjuist.

10. Het bestuursrecht geef regels die de overheid nodig heeft om te kunnen en mogen besturen en de regels die de burger nodig heeft om tegen dit besturen te kunnen optreden.

Deze stelling is:

- a. **juist.**
- b. onjuist.

Hoofdstuk 2 Bevoegdheidsverkrijging

2.6 Kennisvragen

1. Op welke drie manieren kan een bestuurder aan een bevoegdheid komen?

Via attributie, delegatie en mandaat.

2. Wat is attributie?

Attributie is het toekennen van een nieuwe bevoegdheid aan een bestuursorgaan, ambtenaar of een ander persoon.

3. Wat is delegatie?

Bij delegatie draagt een bestuursorgaan zijn bestaande bevoegdheid aan een ander orgaan over.

4. Wat is mandaat?

Onder mandaat wordt verstaan: de bevoegdheid om in naam van een bestuursorgaan besluiten te nemen.

5. Kan een bestuursorgaan zijn bevoegdheid delegeren aan een ondergeschikte?

Nee, zie artikel 10:14 Awb.

6. Wat wil zeggen dat er voor bevoegdheidsverkrijging een wettelijke grondslag is vereist?

Dat de bevoegdheid moet zijn terug te vinden in de wet.

7. Kan een ambtenaar een bevoegdheid middels attributie verkrijgen?

Ja, bijvoorbeeld de ambtenaar die is belast met de heffing of de invordering van gemeentelijke belastingen.

8. Leg de volgende begrippen uit:

- a. delegans.

Degene die de bevoegdheid overdraagt, noem je de delegans.

- b. delegataris.

Degene die de bevoegdheid verkrijgt, noem je de delegataris.

- c. mandans.
De mandans is degene die mandaat geeft.
- d. mandataris.
Degene die namens de ander de bevoegdheid uitoefent, noem je de mandataris.

2.7 Open vragen

- a. Wat is het juridisch geschil?

De vraag of het besluit betreffende verlof te verlenen rechtsgeldig is genomen.

- b. Wat is de reden waarom het hoger beroep ongegrond wordt verklaard?

De ambtenaar is in casu niet bevoegd (geen wettelijke grondslag aanwezig voor delegatie).

2.8 Meerkeuzevragen

1. Voor attributie geldt dat er:
 - a. mandaat aan vooraf moet gaan.
 - b. **een wettelijke grondslag vereist is.**
2. Welke bewering is onjuist? Voor delegatie geldt dat er:
 - a. attributie aan vooraf moet gaan.
 - b. altijd een wettelijke grondslag vereist is.
 - c. **geen wettelijke beletselen zijn om delegatie te verlenen.**
3. Artikel 175 Gemeentewet bepaalt dat de burgemeester de bevoegdheid heeft om bevelen te geven ter handhaving van de openbare orde. Wat is juist? Deze bevoegdheid kan:
 - a. middels delegatie door een ander worden uitgevoerd.
 - b. middels mandaat door een ander worden uitgevoerd.
 - c. **op grond van art. 177 lid 2 Gemeentewet niet door een ander worden uitgevoerd.**
4. In welk geval is sprake van attributie?
 - a. Een minister draagt een deel van zijn taken over aan zijn staatssecretaris.
 - b. **De Wegenverkeerswet kent aan het Centraal Bureau voor de Rijvaardigheidsbewijzen de bevoegdheid toe om rijexamens af te nemen.**
 - c. Bijstandsuitkeringen worden vastgesteld door de directeur van de gemeentelijke sociale dienst namens de wethouder van sociale zaken.
5. Van delegatie is sprake indien:
 - a. een bestuursorgaan een bevoegdheid schept en deze bevoegdheid overdraagt aan een ander bestuursorgaan.

- b. **een bestuursorgaan een bevoegdheid bezit en deze overdraagt aan een ander bestuursorgaan. Dit bestuursorgaan gaat vervolgens deze bevoegdheid zelfstandig uitoefenen.**
 - c. de wetgever een nieuwe bestuursbevoegdheid schept en die toekent aan een bestuursorgaan.
6. Een overeenkomst tussen attributie en delegatie is dat in beide gevallen de verkrijger de uitoefening van de bevoegdheid in eigen naam doet. Dit in tegenstelling tot mandaat, waar de verkrijger uit naam van de overdrager handelt.
Deze stelling is:
- a. **juist.**
 - b. onjuist.
7. De Algemene wet inzake rijksbelastingen kent aan de belastinginspecteurs de bevoegdheid toe om belastingaanslagen op te leggen. Deze wijze van bevoegdheidstoedeling is een vorm van:
- a. **attributie.**
 - b. mandaat.
 - c. delegatie.
 - d. zowel mandaat als delegatie.
8. Als een wetgever een nieuwe bevoegdheid creëert en deze opdraagt aan een bestuursorgaan dat deze onder eigen gezag en verantwoordelijkheid uitoefent, is er sprake van:
- a. **attributie.**
 - b. delegatie.
 - c. mandaat.
9. Bij mandaat vindt geen overdracht van bevoegdheid plaats. De mandataris krijgt de beschikking over een volmacht om in naam van een bestuursorgaan besluiten te nemen.
Deze stelling is:
- a. **juist.**
 - b. onjuist.
10. Bij zowel delegatie als mandaat kan op elk moment het delegatie- of mandaatbesluit worden beëindigd.
Deze stelling is:
- a. **juist.**
 - b. onjuist.

Hoofdstuk 3 Belanghebbende

3.7 Open vragen

Geef aan of de volgende betrokkenen ‘belanghebbende’ in de zin van de Awb zijn.

1. De heer Peppelenbos, woonachtig in Berkelland, die een vergunning heeft aangevraagd voor de kap van een populier in zijn tuin.

Ja, als aanvrager is hij direct-belanghebbende. Het betreft een schriftelijk verzoek van een belanghebbende een besluit te nemen (1:2 Awb 1:3 lid 3 Awb).

2. Mevrouw Vreemann, buurvrouw van de heer Peppelenbos, die tegen de inmiddels verleende vergunning aan de heer Peppelenbos bezwaar wil maken.

Ja, als buurvrouw is zij derde-belanghebbende (zichtcriterium en voldoet aan alle andere vereisten).

3. De Stichting ‘Red de Populier’ die als doelstelling heeft het behoud van populieren in Berkelland verzet zich tegen de verleende vergunning aan de heer Peppelenbos.

De stichting is derde-belanghebbende. Artikel 1:2 lid 3 Awb maakt het mogelijk voor rechtspersonen om ook als belanghebbende te worden aangemerkt als het gaat om het behartigen van algemene en collectieve belangen in casu het behoud van de populier.

4. Een plaatselijke politieke partij die bezwaar wil maken tegen de verleende vergunning.

Geen belanghebbende. Namelijk: belang is te algemeen.

5. De in Utrecht woonachtige neef van de heer Peppelenbos die de vergunning wil aanvechten, omdat zijn vader die boom ooit heeft geplant.

Geen belanghebbende. Emotionele belangen zijn niet objectief.

3.8 Meerkeuzevragen

1. In welk van de volgende gevallen is *niet* voldaan aan het belanghebbende-criterium?
 - a. Bouwmarkt Maxis stelt beroep in tegen de door B&W verleende bouwvergunning voor de nieuwbouw van bouwmarkt Praxis.
 - b. **Mevrouw Riemersma stelt beroep in tegen het verlenen van een vergunning voor het kappen van een oude beuk in het gemeentelijke plantsoen waar zij dagelijks haar hond uitlaat.**
 - c. De Vereniging tot behoud van monumenten stelt beroep in tegen de verlening van een vergunning voor de sloop van een monumentaal pand.

2. In welk van de volgende gevallen is voldaan aan het belanghebbende-criterium van art. 1:2 Awb?
 - a. Een dochter stelt beroep in tegen de weigering van B&W haar moeder een parkeerplaats voor invaliden toe te wijzen.
 - b. De verhuurder stelt beroep in tegen de weigering van B&W de potentiële huurder een woonruimtevergunning te verlenen.
 - c. **De Vereniging tot behoud van monumenten in Berkelland stelt beroep in tegen de verlening van een vergunning voor de sloop van een monumentaal pand in Berkelland.**

3. Welke uitspraak over het belanghebbende-begrip is *onjuist*?
 - a. Een rechtspersoon kan derde-belanghebbende zijn.
 - b. **Een bestuursorgaan kan geen belanghebbende zijn.**
 - c. Een individueel belang speelt een rol om te bepalen of iemand derdebelanghebbende is.

4. Om in het bestuursrecht als belanghebbende te worden aangemerkt is niet vereist dat het gaat om een:
 - a. eigen belang.
 - b. persoonlijk belang.
 - c. **op geld te waarden belang.**
 - d. objectief bepaalbaar belang.

5. Studente Femke heeft bezwaar gemaakt tegen de vergunning voor de sloop van het restaurant. Door de sloop van het restaurant kunnen de eigenaren van het gebouw op die plek een woonhuis bouwen. Zij vindt dat het gebouw niet gesloopt mag worden, omdat zij vindt dat er onvoldoende eetgelegenheden in het dorp zijn. Het beroepschrift van Femke wordt niet-ontvankelijk verklaard. Femke kon namelijk niet als belanghebbende bij het besluit tot verlening van de vergunning worden aangemerkt vanwege het zichtcriterium. Aan welk van de onderstaande criteria met betrekking tot het zijn van belanghebbende voldeed Femke niet?
Zij had geen:
 - a. eigen belang.
 - b. objectief belang.
 - c. actueel belang.
 - d. **persoonlijk belang.**

Hoofdstuk 4 Het besluit

4.10 Kennisvragen

1. Wanneer is er sprake van een Awb-besluit?

Artikel 1:3 lid 1 van de Awb zegt het volgende over het besluit-begrip:

Onder besluit wordt verstaan een:

1. schriftelijke beslissing;
2. van een bestuursorgaan;
3. inhoudende een publiekrechtelijke;
4. rechtshandeling.

2. Wat is een bestuursorgaan?

Onder bestuursorgaan wordt verstaan een orgaan van een krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersoon of een ander persoon of college met enig openbaar gezag bekleed.

3. Welke soort bestuursorganen zijn er?

De eerste groep bestuursorganen worden de a-organen genoemd, de tweede groep de borganen.

4. Geef een voorbeeld van een publiekrechtelijke rechtspersoon.

De gemeente en de provincie zijn voorbeelden van publiekrechtelijke rechtspersonen (art. 2:1 BW).

5. Leg het begrip publiekrechtelijk uit.

Publiekrechtelijk houdt in dat het bestuursorgaan een exclusieve bevoegdheid heeft om te beslissen.

6. Wat is een rechtshandeling?

Een rechtshandeling is een handeling met een beoogd rechtsgevolg.

7. Welke soorten besluiten zijn er te onderscheiden?

Een besluit kan een besluit van algemene strekking zijn of een beschikking.

8. Welke besluiten van algemene strekking zijn er?

De besluiten van algemene strekking zijn: de algemeen verbindende voorschriften, plannen, beleidsregels en het concretiserende besluit van algemene strekking.

4.11 Open vragen

1. Geef van de volgende gevallen aan of er sprake is van een Awb-besluit:

a. De gemeente Arnhem stelt een verordening vast.

Nee, dit voldoet aan niet alle vier vereisten. De gemeenteraad kan verordeningen vaststellen, niet de gemeente. Dat is namelijk een rechtspersoon. Een verordening is een Awb-besluit.

b. De burgemeester van Nijmegen koopt iPhones voor de medewerkers van de gemeentelijke plantsoendienst.

Nee, dit voldoet aan niet alle vier vereisten. Dit is een privaatrechtelijke rechtshandeling.

c. Het college van burgemeester en wethouders van Leeuwarden besluit tot het plaatsen van verkiezingsborden op de hoek Groningerstraatweg/Bleeklaan.

Het 'besluit' is gericht op feitelijk handelen en daarmee geen Awb-besluit.

d. De gemeente Utrecht betaalt de huur van de dienstwoning voor de burgemeester.

Nee, dit voldoet aan niet alle vier vereisten.

e. Het college van burgemeester en wethouders verleent een vergunning aan de heer Somsen voor de bouw van een dakkapel.

Dit is een Awb-besluit. Het voldoet aan alle vereisten.

4.12 Meerkeuzevragen

1. Een voorbeeld van een bestuursorgaan is:

- a. **de staatssecretaris van Onderwijs.**
- b. de stichting DOEN.
- c. de wetgevende macht.

2. Welke van de hierna genoemde reeks is geen bestuursorgaan?

- a. de burgemeester.
- b. **het waterschap Veluwe.**
- c. het college van gedeputeerde staten.

3. Welk van de volgende alternatieven behoort niet tot het begrip bestuursorgaan?

- a. De minister van Justitie.
- b. **De Raad van State.**
- c. Het bestuur van een waterschap.

4. Geen Awb-besluit is:
- a. de gemeentelijke belastingaanslag.
 - b. de ontheffing aan de heer Langenberg voor een parkeerplaats voor een minder valide.
 - c. **het advies van de welstandscommissie van de gemeente Oost-Gelre over een bouwplan.**
5. Een besluit dat per e-mail wordt verstuurd, is nooit een Awb-besluit, aangezien een e-mailbericht niet voldoet aan het bepaalde in artikel 1:3 lid 1 Awb.
Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**

Hoofdstuk 5 De beschikking

5.9 Kennisvragen

1. Wat is een beschikking?

Een beschikking is een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van de afwijzing van de aanvraag daarvan.

2. Geef een voorbeeld van een beschikking.

De afgifte van een rijbewijs.

3. Hoe vraag je een beschikking aan?

De eisen met betrekking tot de aanvraag staan in artikel 4:2 Awb. Zie ook het bepaalde in artikel 4:4 Awb.

4. Kan iedereen een beschikking aanvragen?

Je dient belanghebbende te zijn om een beschikking aan te kunnen vragen.

5. Wat kan het bestuursorgaan besluiten als niet een volledige aanvraag is ingediend?

Het bestuursorgaan kan besluiten om de aanvraag niet te behandelen mits de gelegenheid is geboden om de aanvraag te completeren en die gelegenheid niet (geheel) benut is (Artikel 4:5 Awb).

6. Wanneer treedt een beschikking in werking?

Na bekendmaking (zie art. 3:40 Awb).

7. Wat is een gebonden beschikking?

Bij een gebonden beschikking heeft het bestuursorgaan zich te houden aan de wettelijke bepalingen en is de bevoegdheid om buiten het wettelijke kader te mogen beslissen zeer beperkt.

8. Wat is een vrije beschikking?

De vrije beschikking is een besluit waarbij een bestuursorgaan van de wetgever een bepaalde mate van vrijheid heeft gekregen om te mogen beslissen. De wetgever schrijft in dat geval niet voor aan welke voorwaarden het besluit moet voldoen om een positieve beslissing te mogen nemen (bij een gebonden beschikking schrijft de wetgever dat wel voor). De wetgever heeft bij een vrije beschikking niet aangegeven wanneer het besluit moet worden genomen en geeft daarmee het bestuursorgaan de vrije ruimte om te beslissen.

9. Wat is een belastende beschikking?

De belastende beschikking verplicht de verkrijger (degene tot wie de beslissing is gericht) tot iets, bijvoorbeeld het betalen van een boete, dwangsom of het opleggen van een belastingaanslag.

10. Wat is een begunstigende beschikking?

De begunstigende beschikking geeft de verkrijger juist een recht (lees: een gunst). Het recht om te mogen bouwen, een auto te mogen besturen (rijbewijs) of het recht op studiefinanciering.

11. Wat is een aflopende beschikking?

Aflopende beschikkingen gelden voor bepaalde tijd. Een omgevingsvergunning werkt slechts voor een beperkte periode. Je hebt als aanvrager slechts beperkte tijd om van de vergunning gebruik te maken.

12. Wat is een duurzame beschikking?

Een duurzame beschikking geldt voor onbepaalde tijd. Een voorbeeld van een duurzame vergunning is een omgevingsvergunning.

13. Wat is een zaaksgerichte beschikking?

Een zaaksgerichte beschikking richt zich niet op een persoon of een groep personen, maar op een concreet object (= bepaalde zaak).

14. Wat is een persoonsgerichte beschikking?

Als de rechtsgevolgen van een besluit gericht zijn op een bepaald persoon of een bepaalde groep personen (zoals een vereniging), dan spreek je over een persoonsgerichte beschikking.

15. Wat is een beschikking op aanvraag?

Als een (rechts)persoon een aanvraag indient en het bestuursorgaan vervolgens een beschikking neemt.

16. Wat is een ambtshalve beschikking?

Als een bestuursorgaan uit zichzelf een beschikking neemt, dat wil zeggen zonder dat daaraan een aanvraag is voorafgegaan.

17. Wat is de beslistermijn op aanvragen?

Artikel 4:13 Awb geeft aan binnen welke termijn op de aanvraag een beslissing moet zijn genomen. De hoofdregel is dat wanneer de wet geen termijn regelt, er binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag moet worden beslist. Die termijn is in ieder geval voorbij acht weken na ontvangst van de aanvraag. De beslistermijn kan worden verlengd of opgeschort (art. 4:14 en 4:15 Awb).

18. Wat is het gevolg van overschrijding van de beslistermijn?

Als het bestuursorgaan niet op tijd beslist, kan dat gevolgen hebben. Welke gevolgen dat heeft, hangt af van wat er in de wet staat. Het niet tijdig beslissen op een aanvraag kan het bestuursorgaan geld kosten (art. 4:17 e.v. Awb). In sommige situaties leidt het niet tijdig beslissen tot een positieve fictieve beschikking (art. 4.20b Awb).

19. Hoe wordt een beschikking bekendgemaakt?

Het bekendmaken en daarmee het in werking treden van een beschikking gebeurt door het uitreiken of toezenden van de beschikking.

20. Wanneer is sprake van een herhaalde aanvraag?

Daaronder wordt een nieuwe aanvraag verstaan nadat een eerdere aanvraag geheel of gedeeltelijk is afgewezen.

21. Wanneer moet een herhaalde aanvraag toch inhoudelijk behandeld worden?

Als de aanvrager nieuwe feiten of veranderde omstandigheden in de aanvraag naar voren brengt moet het bestuursorgaan eerst kijken of er inderdaad sprake is van nieuwe feiten of omstandigheden. Als dat het geval is, moet het bestuursorgaan vervolgens een inhoudelijke beslissing nemen op de aanvraag. Het mag dan dus niet meer zonder meer verwijzen naar de eerdere, afwijzende beschikking.

5.10 Open vragen

Stel dat het college van burgemeester en wethouders niet tijdig een beslissing neemt op een aanvraag voor een beschikking. Is er dan een beschikking tot stand gekomen?

Ja, zie het bepaalde in artikel 6:2 sub b Awb.

5.11 Meerkeuzevragen

1. In welk geval kan een bestuursorgaan besluiten een aanvraag niet in behandeling te nemen?
 - a. Als het college vindt dat een aanvraag onjuist is.
 - b. Als de aanvraag niet door een belanghebbende is ingediend.
 - c. **Als een aanvraag onvolledig was en niet tijdig is aangevuld.**
 - d. Als de beslistermijn op de aanvraag is verstreken.

2. Op welk van de volgende verzoeken van De Vries moet het college een beschikking nemen:
 - a. Het verzoek van De Vries om aankoop van een strook gemeentegrond.
 - b. **Het verzoek van De Vries om een standplaatsvergunning (= toestemming om vanuit een kraam of wagen op een standplaats op of aan de (openbare) weg te verkopen).**
 - c. Het verzoek van De Vries om intrekking van de bijstandsuitkering van zijn overbuurvrouw.
 - d. Het verzoek van De Vries om bij hem de riolering door te spuiten.

3. In welk van de volgende gevallen is geen sprake van een beschikking in de zin van de Awb?
 - a. **Een schriftelijke beslissing van de gemeenteraad inhoudende het vaststellen van een verordening.**
 - b. De schriftelijke beslissing van het college van gedeputeerde staten tot het opleggen van een last onder dwangsom aan ondernemer Morsink.
 - c. De schriftelijke beslissing van de burgemeester om aan vereniging Z toestemming te verlenen tot het houden van een collecte.

4. De beslistermijn op de aanvraag beschikking is wanneer bij wettelijk voorschrift niets is bepaald en de redelijke termijn is verstreken maximaal:
 - a. 6 weken.
 - b. **8 weken.**
 - c. 14 weken.

5. In welk van de volgende gevallen is er sprake van een beschikking in de zin van de Awb? De schriftelijke beslissing van het college van burgemeester en wethouders om:
 - a. een verkeersdrempel te plaatsen aan de Ruitenberglaan in Arnhem.
 - b. computers bij Mediaworld B.V. te kopen.
 - c. **de aanvraag muziekvergunning van straatmuzikant F. te weigeren.**

6. Henk wil een schuurtje in zijn tuin bouwen. Voor dit bouwwerk is een omgevingsvergunning vereist. Henk vraagt deze vergunning aan. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haaksbergen besluit de vergunning te verlenen. Deze verlening is te kwalificeren als:

- a. **een beschikking.**
 - b. een besluit van algemene strekking.
 - c. een algemeen verbindend voorschrift.
7. Een voorbeeld van een beschikking is als:
- a. de gemeente Nijmegen een overeenkomst sluit met een fabrikant met betrekking tot de aankoop van drie nieuwe vuilniswagens.
 - b. de provincie besluit dat vanaf heden haar informatiebalie om 17.00 uur gesloten zal zijn.
 - c. **het gemeentebestuur van Arnhem besluit dat de exploitatievergunning van Paradiso met directe ingang zal worden ingetrokken.**
8. De burgemeester is bevoegd om een rijbewijs af te geven. Een rijbewijs is een:
- a. vrije en begunstigende beschikking.
 - b. **gebonden en begunstigende beschikking.**
 - c. gebonden en belastende beschikking.
9. Kenmerkend voor besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht is, dat zij:
- a. tevens privaatrechtelijk van aard kunnen zijn.
 - b. **eenzijdig door het bestuursorgaan worden vastgesteld.**
 - c. niet per definitie op rechtsgevolg gericht hoeven te zijn.
 - d. van algemene strekking zijn.
10. Een beschikking kan zowel mondeling als schriftelijk zijn. Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**

Hoofdstuk 6 Besluit van algemene strekking

6.8 Kennisvragen

1. Welke soorten besluiten van algemene strekking zijn er?

De besluiten van algemene strekking zijn: de algemeen verbindende voorschriften, plannen, beleidsregels en het concretiserende besluit van algemene strekking.

2. Wat is een algemeen verbindend voorschrift?

Algemeen verbindende voorschriften zijn algemene regels die voor herhaalde toepassing vatbaar zijn.

3. Wat is een plan?

Plannen zijn een samenhangend geheel van op elkaar afgestemde keuzes omtrent door bestuursorganen te nemen of te verrichten handelingen om één of meer doelstellingen te bereiken.

4. Wat is een beleidsregel?

Een beleidsregel is een bij besluit vastgestelde regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan.

5. Wat is een concretiseringsbesluit?

Een concretiseringsbesluit lijkt op een beschikking, met dien verstande dat het aantal personen waartoe het besluit gericht is onbepaald is.

6. Waarom is het van belang dat je de verschillende besluiten van algemene strekking kunt onderscheiden?

Het is van belang om de verschillende soorten besluiten van algemene strekking te onderscheiden, omdat tegen een aantal soorten besluiten van algemene strekking geen beroep, en daarmee ook geen bezwaar, openstaat bij de bestuursrechter (art. 8:2 sub a Awb).

6.9 Open vragen

‘Café De Skihut in Almelo blijft voorlopig op slot ’

1. Is het intrekken van de vergunning van het café een besluit? Zo ja, wat voor een soort besluit?

Dit betreft een beschikking en daarmee tevens een besluit. Het voldoet aan alle vereisten van 1:3 lid 2 Awb: gericht op een concreet geval, etc.

6.10 Meerkeuzevragen

1. Welk van de volgende besluiten heeft een bijzondere status in de Awb?
 - a. Een omgevingsvergunning van B en W.
 - b. **Een algemeen verbindend voorschrift vastgesteld door de gemeenteraad.**
 - c. Een ontheffing voor een invalideparkeerplaats van B en W.

2. Stel dat een artikel in een wet in formele zin als volgt luidt: 'Vreemdelingen die afkomstig zijn uit een land waarin zij gegronde reden hebben te vrezen voor vervolging wegens hun godsdienstige of politieke overtuiging of hun nationaliteit, dan wel wegens het behoren tot een bepaald ras of tot een bepaalde sociale groep, kunnen door onze Minister als vluchteling worden toegelaten.' Uit dit fictieve artikel blijkt dat de minister in dit geval:
 - a. **een beleidsruimte heeft.**
 - b. geen discretionaire bevoegdheid heeft.
 - c. een gebonden beschikkingsbevoegdheid heeft.

3. Wat is juist? Geen besluit van algemene strekking in de zin van de Awb is:
 - a. een schriftelijke beslissing van de gemeenteraad tot vaststelling van een algemene plaatselijke verordening.
 - b. **de schriftelijke beslissing van het college van gedeputeerde staten (GS) om een omgevingsvergunning te verlenen.**
 - c. de schriftelijke beslissing van de burgemeester om een noodverordening uit te vaardigen.

4. Bij welke keuzemogelijkheden kan er van een beschikking worden gesproken? Een schriftelijke beslissing van het college van burgemeester en wethouders tot:
 - a. het vaststellen van een richtlijn omgevingslawaaai.
 - b. het vaststellen van een beleidsnotitie.
 - c. **het plaatsen van het pand aan de Lindenlaan 23 te Arnhem op de gemeentelijke monumentenlijst.**

5. Welke bewering is juist?
 - a. **Beschikkingen zijn altijd tevens besluiten.**
 - b. Besluiten zijn altijd tevens algemeen verbindende voorschriften.
 - c. Een besluit van algemene strekking is altijd tevens een beschikking.

6. Welk van de volgende besluiten heeft *geen* bijzondere status in de Awb?
 - a. Een noodverordening.
 - b. Een algemeen verbindend voorschrift vastgesteld door de gemeenteraad.
 - c. **Een ontheffing voor een invalideparkeerplaats van B en W.**

7. De brief van de voorzitter van de Algemene Rekenkamer aan de Tweede Kamer inzake aandachtspunten overheveling buitenonderhoud en aanpassing schoolgebouwen is:
- een beschikking.
 - een beleidsregel.
 - een besluit van algemene strekking.
 - geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht.**
8. Een bij besluit vastgestelde algemene regel niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift omtrent de afweging van belangen is aan te merken als een beleidsregel. Deze stelling is:
- juist.**
 - onjuist.
9. Een voorbeeld van een besluit van algemene strekking is:
- de afwijzing door een gemeenteraad van een door een postzegelclub ingediende subsidieaanvraag.
 - het besluit van een gemeenteraad tot het vaststellen van een omgevingsplan.**
 - het besluit van een gemeenteraad een stuk grond aan de ABN AMRO te verkopen voor de bouw van een nieuw kantoor.
 - het besluit van een gemeenteraad een voorlichtingsboekje over taken en werkzaamheden van het gemeentebestuur uit te geven.
10. Welke handeling van de gemeentelijke overheid is een publiekrechtelijke rechtshandeling?
- Het weigeren van een legaat bestaande uit een weiland grenzende aan een woonwagencentrum.
 - Het weigeren van een bijstandsuitkering aan een inwoner van een woonwagencentrum.**
 - Het aanleggen van een verlaagde trottoirdrempel voor de uitrit van een woonwagencentrum.
 - Het oprichten van een stichting ter bescherming van de belangen van woonwagebewoners.

Hoofdstuk 7 De algemene beginselen van behoorlijk bestuur

7.6 Kennisvragen

1. Wat zijn algemene beginselen van behoorlijk bestuur?

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur zijn normen die de overheid in acht moet nemen bij het nemen van beslissingen.

2. Welke beginselen van behoorlijk bestuur zijn er?

1. beginsel van fair play (art. 2:4 Awb);
2. zorgvuldigheidsbeginsel (art. 3:2 Awb);
3. verbod op misbruik van bevoegdheid/détournement de pouvoir (art. 3:3 Awb);
4. beginsel van verbod van willekeur (art. 3:4 lid 1 Awb);
5. evenredigheidsbeginsel (art. 3:4 lid 2 Awb);
6. motiveringsbeginsel (art. 3:46 Awb);
7. gelijkheidsbeginsel (art. 1 Grondwet);
8. vertrouwensbeginsel; en het
9. rechtszekerheidsbeginsel.

3. Welke ongeschreven beginselen van behoorlijk bestuur zijn er?

De beginselen die niet zijn opgenomen in de wet zijn het:

1. vertrouwensbeginsel; en het
2. rechtszekerheidsbeginsel.

4. Welke formele beginselen van behoorlijk bestuur zijn er?

De beginselen die zich richten op de voorbereiding, de totstandkoming, de motivering en inrichting van besluiten zijn: het beginsel van fair play, het formele zorgvuldigheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het formele rechtszekerheidsbeginsel.

5. Welke materiële beginselen van behoorlijk bestuur zijn er?

De beginselen die zich richten op de inhoud van besluiten zijn: het gelijkheidsbeginsel, het materiële zorgvuldigheidsbeginsel, het materiële rechtszekerheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel, détournement de pouvoir, het evenredigheidsbeginsel en het beginsel van verbod van willekeur.

6. Wat is het verschil tussen een materieel en een formeel beginsel van behoorlijk bestuur?

Schending van een formeel beginsel hoeft niet te betekenen dat het besluit inhoudelijk (lees: materieel) onjuist is. In strijd handelen met een formeel beginsel kan na bezwaar of (hoger) beroep een ander besluit opleveren.

Schending van een materieel beginsel levert per definitie een andersluidend besluit op.

7. Wanneer moet de overheid rekening houden met de beginselen van behoorlijk bestuur?

Altijd. Zowel bij publiekrechtelijk als privaatrechtelijk handelen.

7.7 Open vragen

1. Stel dat de heer Kamphuis gelijk krijgt. Wat betekent dat dan voor het besluit op bezwaarschrift?

Het (onderdeel van het) besluit om bouwleges te betalen kan niet in stand blijven.

2. Stel de bestuursrechter concludeert het volgende: ‘Het college van burgemeester en wethouders heeft onvoldoende onderzoek gedaan om tot het oordeel te komen dat ...’
Welk beginsel van behoorlijk bestuur is dan geschonden?

Het zorgvuldigheidsbeginsel.

7.8 Meerkeuzevragen

1. Welke bewering is juist? Een voorbeeld van een formeel algemeen beginsel van behoorlijk bestuur is het:
 - a. vertrouwensbeginsel.
 - b. gelijkheidsbeginsel.
 - c. **zorgvuldigheidsbeginsel.**
2. Welke van de volgende algemene beginselen van behoorlijk bestuur is *niet* in de Algemene wet bestuursrecht te vinden?
 - a. Motiveringsbeginsel.
 - b. Verbod van détournement de pouvoir.
 - c. **Gelijkheidsbeginsel.**
3. Welk van de volgende beginselen is een voorbeeld van een norm die geldt voor de inhoud van besluiten (m.a.w. welk beginsel is een materieel beginsel van behoorlijk bestuur)?
 - a. **Het verbod van détournement de pouvoir.**
 - b. Het zorgvuldigheidsbeginsel.
 - c. De hoorplicht.

4. Welke bewering is juist? Een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur:
- a. dient door de burger te worden gerespecteerd.
 - b. **kan door de rechter worden getoetst.**
 - c. kan door de overheid opzij worden gezet bij de besluitvorming.
5. Welke bewering is juist? De overheid dient:
- a. alleen als het gaat om privaatrechtelijke rechtshandelingen rekening te houden met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.
 - b. alleen als het gaat om publiekrechtelijke rechtshandelingen rekening te houden met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.
 - c. **bij zowel privaatrechtelijke als publiekrechtelijke rechtshandelingen rekening te houden met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.**

Hoofdstuk 8 De formele beginselen van behoorlijk bestuur

8.7 Kennisvragen

1. Welke formele beginselen van behoorlijk bestuur zijn er?

Het fair-playbeginsel, het formele zorgvuldigheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het formele rechtszekerheidsbeginsel zijn beginselen die een rol spelen bij de voorbereiding, de totstandkoming en de inrichting van een besluit.

2. Wat is het verschil tussen een formeel en een materieel beginsel van behoorlijk bestuur?

Schending van een formeel beginsel hoeft niet te betekenen dat het besluit inhoudelijk (lees: materieel) onjuist is. In strijd handelen met een formeel beginsel kan na bezwaar of (hoger) beroep een ander besluit opleveren.

Schending van een materieel beginsel levert per definitie een andersluidend besluit op.

3. Moet een bestuursorgaan een besluit altijd motiveren?

Niet altijd. Zie het bepaalde in artikel 3:48 Awb.

4. Op welke wijze dient een bestuursorgaan om te gaan met een advies van een deskundige?

Die dient te toetsen of het klopt. Niet klakkeloos overnemen (3:2 Awb).

5. Wat houdt het formele rechtszekerheidsbeginsel in?

Het formele rechtszekerheidsbeginsel houdt in dat een besluit duidelijk en niet voor meerdere uitleg vatbaar mag zijn.

6. Welke aspecten komen aan de orde in het kader van de zorgvuldigheid?

Het formele zorgvuldigheidsbeginsel houdt in dat het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen vergaart. Horen van partijen, advies inwinnen, etc.

8.8 Open vragen

Stelling

Aangezien er geen sprake is van een wijziging van de horecaverunning, hoeft het college van burgemeester en wethouders het besluit niet nader te motiveren, omdat alles hetzelfde blijft.

Beoordeel de juistheid van deze stelling.

Onjuist. De aanvrager wil juist weten waarom in dit geval geen medewerking wordt verleend.

Stelling

Het college van burgemeester en wethouders kan zelf bepalen welke informatie het verschaft.

Beoordeel de juistheid van deze stelling.

Onjuist. Informatie achterhouden is in casu strijdig met het fair-play beginsel.

Stelling

De burgemeester handelt in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel als voordat het besluit werd genomen de eigenaar van het café niet is gehoord.

Beoordeel de juistheid van deze stelling.

Juist, zie art. 4:8 Awb.

8.9 Meerkeuzevragen

1. Welke bewering is juist? Een voorbeeld van een formeel beginsel van behoorlijk bestuur is het:
 - a. **motiveringsbeginsel.**
 - b. verbod op détournement de pouvoir.
 - c. willekeurbeginsel.

2. Als alle relevante feiten en omstandigheden door een bestuursorgaan bij het weigeren van een vergunning in ogenschouw worden genomen, wordt primair bedoeld op het:
 - a. motiveringsbeginsel.
 - b. **zorgvuldigheidsbeginsel.**
 - c. rechtszekerheidsbeginsel.

3. Artikel 5:24 lid 2 Awb schrijft voor dat een last onder bestuursdwang de termijn vermeldt. Welk algemeen beginsel van behoorlijk bestuur komt hierin tot uitdrukking?
 - a. het evenredigheidsbeginsel.
 - b. **het formeel rechtszekerheidsbeginsel.**
 - c. het beginsel van verbod op détournement de pouvoir.

4. Als een aan een vergunning verbonden voorschrift zo onduidelijk is dat de vergunninghouder er niet uit kan afleiden welke verplichting hij heeft na te komen, moet dat vergunningsvoorschrift in strijd worden geoordeeld met het:
 - a. formeel zorgvuldigheidsbeginsel.
 - b. vertrouwensbeginsel.
 - c. **formeel rechtszekerheidsbeginsel.**

5. Welk beginsel van behoorlijk bestuur is niet in de Algemene wet bestuursrecht opgenomen?
- a. Het motiveringsbeginsel.
 - b. Het zorgvuldigheidsbeginsel.
 - c. **Het rechtszekerheidsbeginsel.**

Hoofdstuk 9 De materiële beginselen van behoorlijk bestuur

9.10 Kennisvragen

1. Welke materiële beginselen van behoorlijk bestuur zijn er?

Beginselen die op de inhoud van een besluit betrekking hebben, worden de materiële beginselen genoemd. Dit zijn:

1. het gelijkheidsbeginsel: gelijke gevallen moeten gelijk worden behandeld (art. 1 Grondwet);
2. het materiële rechtszekerheidsbeginsel: geldend recht toepassen, geen terugwerkende kracht van besluiten die voor burgers nadelig zijn;
3. het vertrouwensbeginsel: opgewekte verwachtingen moeten (in beginsel) worden gehonoreerd;
4. verbod op détournement de pouvoir: misbruik van bevoegdheid (art. 3:3 Awb);
5. de materiële zorgvuldigheid: houdt rekening met compensatie indien een besluit nadelig is voor een getroffen(e) (art. 3:2 Awb);
6. het evenredigheidsbeginsel: beginsel van de 'minste pijn'. Een besluit mag niet disproportioneel zijn (art. 3:4 lid 2 Awb);
7. beginsel van verbod van willekeur: de belangenafweging mag niet kennelijk onredelijk zijn (art. 3:4 lid 1 Awb).

2. Welke materiële beginselen van behoorlijk bestuur zijn ongeschreven beginselen?

Het materiële rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel.

3. Wat is het verschil tussen een formeel en een materieel beginsel?

Schending van een formeel beginsel hoeft niet te betekenen dat het besluit inhoudelijk (lees: materieel) onjuist is. In strijd handelen met een formeel beginsel kan na bezwaar of (hoger) beroep een ander besluit opleveren.

Schending van een materieel beginsel levert per definitie een andersluidend besluit op.

4. Kan een ambtenaar gerechtvaardigd vertrouwen wekken?

In beginsel niet.

5. Welk beginsel speelt met name een rol bij sancties?

Evenredigheidsbeginsel. Geen disproportionele sanctie opleggen.

6. Waarom wordt een beroep op het gelijkheidsbeginsel niet vaak gehonoreerd?

Er is niet vaak sprake van een gelijk geval.

9.11 Open vragen

Artikel 2.4 Omgevingswet bepaalt dat de gemeenteraad bevoegd is om een omgevingsplan vast te stellen.

Bij het afgeven van een omgevingsvergunning moet het college van burgemeester en wethouders toetsen aan het omgevingsplan. Een ondernemer dient een aanvraag in om een vergunning voor de bouw van een bedrijfshal. Het college wil die bouw voorkomen. Het omgevingsplan staat de bouw toe.

1. Welk(e) beginsel(en) is (zijn) geschonden als het college de aangevraagde vergunning weigert, de gemeenteraad op verzoek van het college vervolgens snel de omgevingsplanbepalingen aanpast om een hernieuwde aanvraag te kunnen afwijzen dan wel om tijdens de bezwaarfase het bezwaar ongegrond te kunnen verklaren?

Verbod op détournement de pouvoir.

2. Lees het krantenartikel hierna en geef aan op welk beginsel de bakkers en slagers zich zouden kunnen beroepen.

Het gelijkheidsbeginsel.

Ter beoordeling van de student. Is er sprake van een gelijk geval? Bakkers/slager hetzelfde als een supermarkt?

3. Lees het krantenartikel en motiveer welk algemeen beginsel van behoorlijk bestuur volgens GroenLinks geschonden wordt.

Het gelijkheidsbeginsel.

9.12 Meerkeuzevragen

1. Het gemeentebestuur van Arnhem wil, om de overlast van een café tegen te gaan, in plaats van de alcoholwetvergunning in te trekken, de eigenaar een disproportionele dwangsom opleggen. Het gemeentebestuur handelt dan in strijd met:
 - a. **het verbod op détournement de pouvoir.**
 - b. het rechtzekerheidsbeginsel.
 - c. het evenredigheidsbeginsel.
2. In een uitspraak overwoog de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State: 'Uit de medische verklaring waarop verweerders hun beslissing hebben gebaseerd blijkt niet over welke afstand appellant zich redelijkerwijs te voet kan voortbewegen. Slechts wordt gesteld dat een plaatselijke parkeerontheffing medisch niet geïndiceerd is. Door hieraan de conclusie te verbinden dat het verzoek van appellant niet voor inwilliging vatbaar is, terwijl niet duidelijk is welke normen verweerders hanteren bij het verlenen van een plaatselijke parkeerontheffing, hebben verweerders in strijd met enig beginsel van behoorlijk bestuur gehandeld.' Geef aan om welk beginsel van behoorlijk bestuur het hier gaat:

- a. **motivering.**
 - b. verbod van détournement de pouvoir.
 - c. willekeur.
3. In een arrest overwoog de Hoge Raad ‘dat voor tussenkomst van den rechter reden zou kunnen zijn, indien de vordering als een daad van (...) zou zijn aan te merken; dat deze figuur zich voordoet, als moet worden aangenomen dat de vorderende autoriteit bij afweging van de in aanmerking komende belangen in redelijkheid niet tot een dergelijk besluit heeft kunnen komen’.
- Geef aan om welk beginsel van behoorlijk bestuur het hier gaat:
- a. verbod van détournement de pouvoir.
 - b. **willekeur.**
 - c. zorgvuldigheid.
4. Burgemeester en wethouders van de gemeente X schrijven aan een inwoner van die gemeente dat hij een afrastering moet verwijderen die zonder vergunning is geplaatst. Tijdens de procedure bleek, dat burgemeester en wethouders eigenlijk niets tegen die afrastering hadden, maar wel tegen het daarachter gelegen hertenkamp. De aanschrijving dat de afrastering dient te worden verwijderd, zodat daarvan geen wildkerende werking meer uitgaat, is derhalve in strijd met het:
- a. **verbod van détournement de pouvoir.**
 - b. verbod van willekeur.
 - c. vertrouwensbeginsel.
5. Stel dat de volgende passage in een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is opgenomen: ‘Bovendien had appellant kunnen en moeten beseffen dat de beslissingsbevoegdheid omtrent het verlenen van een bouwvergunning niet bij genoemde ambtenaar berust.’
- Welke beroepsgrond heeft appellant in casu aangevoerd, waardoor de rechter deze overweging in de uitspraak heeft opgenomen?
- a. **vertrouwensbeginsel.**
 - b. motiveringsbeginsel.
 - c. zorgvuldigheidsbeginsel.
6. Welk van de volgende beginselen is een voorbeeld van een materieel beginsel van behoorlijk bestuur?
- a. **het verbod van détournement de pouvoir.**
 - b. het zorgvuldigheidsbeginsel.
 - c. het motiveringsbeginsel.
7. In een zaak overweegt de Raad van State het volgende: ‘Voor een geslaagd beroep op het (...) is nodig dat er aan het bestuursorgaan toe te rekenen concrete, ondubbelzinnige toezeggingen zijn gedaan door een daartoe bevoegd persoon, waaraan rechtens te honoreren verwachtingen kunnen worden ontleend. Zoals in 2.3.2 is overwogen, is niet gebleken dat tijdens het gesprek met de gemeenteambtenaar, daargelaten dat deze niet bevoegd is te beslissen over al dan niet handhavend optreden, uitlatingen zijn gedaan over de dakopbouw op het

perceel. De rechtbank heeft dan ook terecht overwogen dat [appellant sub 1] en [appellant sub 2] aan die uitlatingen niet gerechtvaardigd de verwachting hebben mogen ontlenen dat van handhavend optreden tegen de dakopbouw zou worden afgezien.’

Welk beginsel van behoorlijk bestuur is weggehaald bij (...)?

- a. willekeurbeginsel.
 - b. evenredigheidsbeginsel.
 - c. **vertrouwensbeginsel.**
8. Bestuursorganen mogen een begunstigende beschikking in beginsel niet met terugwerkende kracht ten nadele van de betrokken burger(s) wijzigen, omdat dit:
- a. **in strijd is met het materiële rechtszekerheidsbeginsel.**
 - b. strijd zou opleveren met het verbod van détournement de pouvoir.
 - c. in strijd is met het formele rechtszekerheidsbeginsel.
 - d. zou kunnen leiden tot rechtsongelijkheid voor burgers.
9. In hoofdstuk 1 van dit boek wordt het specialiteitsbeginsel genoemd als uitwerking van het legaliteitsbeginsel. Met welk artikel van de Algemene wet bestuursrecht valt dit specialiteitsbeginsel ook in verband te brengen?
- a. Artikel 2:4 Awb.
 - b. Artikel 3:2 Awb.
 - c. **Artikel 3:3 Awb.**
 - d. Artikel 3:46 Awb.
10. Welke bewering is onjuist? Het vertrouwensbeginsel is een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur en:
- a. dient door de overheid te worden gerespecteerd bij het nemen en voorbereiden van besluiten.
 - b. speelt een rol bij de rechtmatigheidstoetsing van besluiten.
 - c. **is hetzelfde beginsel als het rechtszekerheidsbeginsel.**

Hoofdstuk 10 Handhaving van het bestuursrecht

10.8 Kennisvragen

1. Wat houdt handhaving in?

Dat is ervoor zorgen dat de regels worden nageleefd door middel van sancties.

2. Wat houdt het legaliteitsbeginsel in?

Wettelijke grondslag. Overheidsoptreden is legaal wanneer de bevoegdheden van die overheid in een democratisch tot stand gekomen wet is vastgelegd.

3. Welke bestuursrechtelijke sancties zijn er?

De bestuursrechtelijke sancties zijn te onderscheiden in de herstelsanctie en de bestraffende sanctie. Voorbeelden van een reparatoire sanctie zijn de last onder bestuursdwang, de last onder dwangsom en de intrekking of wijziging van de begunstigende beschikking. Een voorbeeld van een punitieve sanctie is de bestuurlijke boete.

4. Wat is het verschil tussen een reparatoire en een punitieve sanctie?

Een reparatoire sanctie is een sanctie die op herstel gericht is. Een punitieve sanctie is gericht op het toebrengen van leed.

5. Wanneer is het toegestaan verschillende soorten sancties op te leggen voor één overtreding?

Een punitieve sanctie kan gelijktijdig met een reparatoire sanctie worden opgelegd.

6. Welke handhavingsinstrumenten heeft de overheid?

Er kan op verschillende manieren door een bestuursorgaan worden gehandhaafd:

1. bestuursrechtelijke sancties;
2. strafrechtelijke sancties;
3. privaatrechtelijke sancties.

7. Wat houdt het *una via*-beginsel in?

Het is niet mogelijk om van een bestuurlijke boete gebruik te maken wanneer de gedraging tevens een strafbaar feit oplevert en de strafvervolging reeds in de fase van het onderzoek ter zitting is geraakt.

8. Wat houdt het ne-bis-in-idembeginsel in?

Het ne-bis-in-idembeginsel is een ongeschreven rechtsbeginsel, dat inhoudt dat je niet twee keer mag worden vervolgd of bestraft voor dezelfde overtreding.

9. Is het bestuursorgaan in geval van een overtreding verplicht handhavend op te treden?

Nee, het betreft een discretionaire bevoegdheid (zie bijv. art. 125 Gemeentewet). Legalisatie zou onder omstandigheden ook kunnen.

10. In welke gevallen mag de overheid niet overgaan tot privaatrechtelijk handelen om een overtreding te beëindigen?

Als de publiekrechtelijke regeling blijkens haar eigen tekst de exclusieve weg is die bewandeld moet worden of als de publiekrechtelijke weg meer waarborgen biedt voor de burger (met name met het oog op de rechtsbescherming) of als de publiekrechtelijke weg voor de overheid hetzelfde resultaat oplevert als de privaatrechtelijke weg.

10.9 Open vragen

De wandelende jager

Is in de volgende situatie de afwijzing van het verzoek van De Jager een besluit in de zin van de Awb?

De Jager wandelt graag in het buitengebied van de gemeente Roomheze. Op zijn wandeltocht, vier kilometer van huis, ziet hij tot zijn grote schrik aan de Grutterweg een enorm bouwwerk verschijnen, precies in een gebied met hoge natuurwaarde. Hij gaat te rade bij de gemeente en komt tot de conclusie dat voor dit bouwwerk een vergunning van het college nodig is en dat de bouwer niet over een vergunning beschikt. Hij verzoekt het college om handhaving. Het college wijst het verzoek echter af.

De Jager is niet een belanghebbende: zijn belang (bescherming van natuurwaarden) wijkt niet af van dat van andere wandelaars in het gebied; er is dus geen persoonlijk belang. Omdat De Jager geen belanghebbende is kan hij geen aanvraag om handhaving indienen: alleen een belanghebbende kan dat. Het antwoord van het college is dan ook niet een besluit maar een informatieve mededeling.

De Bron

Het college van burgemeester en wethouders legt De Bron een last onder dwangsom op in verband met het zonder vergunning in werking hebben van een bedrijf. Volgens het college is een omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteiten nodig. Het college formuleert een en ander als volgt: 'Wij zijn, gelet op het voorgaande, van mening dat u zonder vergunning een milieubelastende activiteit verricht. Wij gelasten u dan ook binnen zes weken een vergunning aan te vragen. Als u niet aan deze last voldoet, verbeurt u een dwangsom van € 750 per week.'

Waarom is dit besluit juridisch onjuist?

Handhaving dient te zijn gericht op beëindiging van de illegale situatie. Het aanvragen van een vergunning leidt niet tot beëindiging van de illegale situatie. De opgelegde last is dus in strijd met de wet.

Het kinderdagverblijf

1. Is het handelen van het OM aan te merken als bestuursrechtelijk handhaven of niet?

Het handelen van het OM geschiedt in het kader van het strafrecht en is dus niet aan te merken als bestuursrechtelijk handelen.

2. Is het handelen van het college, als het komt tot een boete, bestuursrechtelijk handhaven of niet?

Het handelen van het college is bestuursrechtelijk van aard: zie hoofdstuk 5 titel 4 Algemene wet bestuursrecht.

3. Kunnen zowel het OM als het college tegelijkertijd een boete opleggen?

Nee, zie artikel 5:44 Awb.

4. Zou het college ook een herstelsanctie kunnen opleggen in januari?

Jazeker, in januari vond immers de overtreding plaats: handelen zonder vergunning.

5. Als dat zo is, welke ligt dan het meest voor de hand?

Een last onder dwangsom op het moment dat het kinderdagverblijf dreigde te openen zonder vergunning of een last onder bestuursdwang in de vorm van sluiting als het kinderdagverblijf al geopend was.

6. Als het college een herstelsanctie oplegt, kan het OM dan nog een boete opleggen?

Ja, een herstelsanctie kan samengaan met een bestraffende sanctie.

10.10 Meerkeuzevragen

1. Een reparatoire sanctie is een herstelsanctie.

Deze stelling is:

- a. **juist.**
- b. onjuist.

2. Een punitieve sanctie kan voor dezelfde overtreding gelijktijdig met een reparatoire sanctie worden opgelegd.

- Deze stelling is:
- a. **juist.**
 - b. onjuist.
3. Het intrekken van een belastende beschikking is een herstelsanctie.
Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**
4. Het legaliteitsbeginsel houdt in:
- a. dat op elke overtreding een straf moet volgen.
 - b. **dat geen straf mag worden opgelegd zonder wettelijke strafbepaling.**
 - c. dat geen straf mag worden opgelegd op het moment dat er geen overtreding wordt geconstateerd.
5. Welk beginsel van behoorlijk bestuur speelt een belangrijke rol bij de onderzoeksbevoegdheid van een toezichthouder?
- a. Het gelijkheidsbeginsel.
 - b. Het vertrouwensbeginsel.
 - c. Het rechtszekerheidsbeginsel.
 - d. **Het evenredigheidsbeginsel.**
6. Welke sanctie hoort in het volgende rijtje *niet* thuis?
- a. Last onder bestuursdwang.
 - b. Last onder dwangsom.
 - c. Intrekking begunstigende beschikking.
 - d. **Bestuurlijke boete.**
7. De bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang door een bestuursorgaan berust op de bepalingen van hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht.
Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**
8. Voordat een bestuursorgaan het besluit neemt om een last onder bestuursdwang op te leggen aan een eigenaar die zonder vergunning een café exploiteert, moet het bestuursorgaan rekening houdende met het evenredigheidsbeginsel eerst onderzoeken of de illegale situatie kan worden gelegaliseerd.
Deze stelling is:
- a. **juist.**
 - b. onjuist.
9. Een reparatoire sanctie mag alleen door de bestuursrechter worden getoetst en een punitieve sanctie alleen door een strafrechter.
Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**

10. Een bestuursorgaan is verplicht tot handhaving over te gaan in geval van een overtreding. Van een uitzondering op die plicht is sprake als:
- a. ook een bestuurlijke boete kan worden opgelegd.
 - b. er geen derden bij de overtreding betrokken zijn.
 - c. **er een vergunning kan worden verleend die de overtreding legaliseert.**
 - d. het bestuursorgaan in een beleidsregel andere prioriteiten stelt.

Hoofdstuk 11 Subsidies

11.11 Kennisvragen

1. Wat is de definitie van subsidie?

Subsidie is de aanspraak op financiële middelen door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan verstrekte goederen of diensten.

2. Moet elke subsidie op een wettelijke grondslag berusten?

Een subsidie moet op een wettelijke grondslag berusten tenzij een van uitzonderingen van artikel 4:23 lid 2 Awb van toepassing is. Een voorbeeld daarvan is de incidentele subsidie.

3. Wat is een subsidieovereenkomst?

Een subsidieovereenkomst is een overeenkomst tussen de subsidieverstrekker en de subsidieontvanger, ter uitvoering van een beschikking tot subsidieverlening.

4. Wat is het verschil tussen subsidie verlenen en subsidie vaststellen?

Subsidie verstrekken is het overkoepelende begrip; hieronder vallen zowel subsidie verlenen als subsidie vaststellen. Subsidieverlening geschiedt voordat de activiteiten waarvoor subsidie is verstrekt zijn uitgevoerd. De subsidievaststelling geschiedt nadat de activiteiten zijn uitgevoerd en verantwoording aan het bestuursorgaan is afgelegd.

5. Wanneer kan een subsidie worden teruggevorderd?

Subsidie kan worden teruggevorderd wanneer subsidiebedragen onverschuldigd betaald zijn gebleken.

6. Wat houdt het begrotingsvoorbehoud in?

Van een begrotingsvoorbehoud is sprake als subsidie wordt verstrekt onder de voorwaarde dat voor het jaar waarop de subsidie geldt financiële middelen voorhanden zijn.

7. Wat is een subsidieplafond?

Een subsidieplafond is een bij besluit bepaald totaal maximum bedrag waarvoor de subsidieverstrekker subsidie verstrekt.

8. Wanneer kan een subsidie worden ingetrokken?

In de door de wet bepaalde gevallen is het mogelijk een subsidie in te trekken. Dat is bijvoorbeeld het geval als de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet of niet geheel hebben plaatsgevonden of als de subsidieontvanger niet aan de verplichtingen heeft

voldaan. Het kan ook zijn dat naderhand blijkt dat de subsidieontvanger onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt.

Daarnaast is het mogelijk een subsidie in te trekken die is verstrekt onder begrotingsvoorbehoud mits onvoldoende middelen beschikbaar zijn gesteld. Een eenmaal vastgestelde subsidie kan worden ingetrokken of gewijzigd als het bestuursorgaan ontdekt dat er feiten zijn die, als ze bekend waren geweest bij vaststelling van de subsidie, tot een lager bedrag hadden geleid.

Als de subsidievaststelling onjuist was en de subsidieontvanger wist daarvan of hoorde dat te weten, kan de vastgestelde subsidie ook worden ingetrokken of gewijzigd. Ten slotte kan het bestuursorgaan de vastgestelde subsidie wijzigen of intrekken als de subsidieontvanger na vaststelling van de subsidie niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen.

11.12 Open vragen

Het voetbaltoernooi

1. Waaruit blijkt welk bestuursorgaan bevoegd is te beslissen op de aanvraag?

Welk bestuursorgaan bevoegd is de subsidie te verstrekken is geregeld in een wettelijk voorschrift. Dat is, nu het betreft de gemeente Pekela, de subsidieverordening van de gemeente Pekela.

2. Mag het bestuursorgaan wel een begrotingsvoorbehoud maken?

Een begrotingsvoorbehoud mag worden gemaakt als subsidie wordt verstrekt ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld. Het voorbehoud mag niet worden gemaakt als het wettelijk voorschrift dat verbiedt.

3. Op welk algemeen beginsel van behoorlijk bestuur doet PJC een beroep en zal dit helpen?

PJC doet een beroep op het vertrouwensbeginsel. Het beroep zal wellicht slagen omdat PJC mag verwachten dat de wethouder het standpunt van het tot beslissen bevoegde bestuursorgaan zal verwoorden.

11.13 Meerkeuzevragen

1. Serious Request speelt zich dit jaar af in Roomheze. Het college van burgemeester en wethouders besluit € 25.000 te doneren aan deze actie. Er is sprake van:
 - a. een besluit in de zin van de Awb.
 - b. een onbevoegd genomen besluit, want de gemeenteraad is bevoegd.
 - c. een donatie zonder wettelijke grondslag.
 - d. **een schenking.**

2. De gemeenteraad heeft het subsidieplafond voor subsidies aan rieten daken vastgesteld op een bedrag van € 100.000. Welke van de volgende stellingen is juist?
 - a. Subsidieaanvragen worden op volgorde van binnenkomst afgehandeld. Als het plafond is bereikt, moeten de volgende subsidieaanvragen worden geweigerd.
 - b. De subsidieaanvragen worden ingediend. Als ze allemaal zijn ingediend, bekijken burgemeester en wethouders welke gehonoreerd moeten worden. Dat kan in totaal nooit meer zijn dan € 100.000.
 - c. **De gemeenteraad moet niet alleen een subsidieplafond vaststellen, maar ook hoe het beschikbare bedrag wordt verdeeld.**
 - d. Een subsidieplafond is slechts een indicatie. Overschrijding mag, mits de gemeenteraad tijdig wordt geïnformeerd.

3. Als de Algemene wet bestuursrecht het heeft over 'subsidie verstrekken' dan wordt daarmee bedoeld subsidie:
 - a. uitsluitend verlenen.
 - b. uitsluitend vaststellen.
 - c. **verlenen en/of vaststellen.**

4. PJC heeft een subsidie gevraagd voor tien activiteiten. Burgemeester en wethouders hebben de subsidie verleend. Dan blijkt dat PJC onjuiste informatie heeft verstrekt: er worden slechts vijf activiteiten georganiseerd.
 - a. **Burgemeester en wethouders kunnen het besluit tot verlening van de subsidie wijzigen en voor vijf activiteiten subsidie verlenen.**
 - b. Burgemeester en wethouders kunnen de verlening van de subsidie niet meer ongedaan maken.
 - c. Burgemeester en wethouders kunnen het te veel betaalde onmiddellijk terugvorderen.
 - d. Burgemeester en wethouders moeten wachten totdat de subsidievestiging heeft plaatsgevonden. Zij kunnen daarna de te veel betaalde subsidie terugvorderen.

5. Door het financieel volkomen uit de hand lopen van de verbouw van het monumentale gemeentehuis moet het college halsoverkop bezuinigen. Het besluit de (meerjarige) subsidie van de bibliotheek met onmiddellijke ingang te korten met 50%.
 - a. Dit is mogelijk als bij de verlening van de subsidie een begrotingsvoorbehoud is gemaakt.
 - b. Dit is alleen mogelijk als bij de verlening van de subsidie een subsidieplafond gold.
 - c. Dit is mogelijk gelet op de bijzondere noodsituatie waarin de gemeente verkeert.
 - d. **Dit is alleen mogelijk als de termijn waarop de bezuiniging is aangekondigd, redelijk is.**

Hoofdstuk 12 Bestuursrechtelijke geldschulden

12.8 Kennisvragen

1. Wanneer is sprake van een bestuursrechtelijke geldschuld?

Als het gaat om een geldschuld die voortvloeit uit een wettelijk voorschrift dat een verplichting tot betaling uitsluitend aan of door een bestuursorgaan regelt of een besluit dat vatbaar is voor bezwaar of beroep. Artikel 4:85 Awb.

2. Wat is de algemene betalingstermijn voor bestuursrechtelijke geldschulden?

Artikel 4:87 Awb bepaalt dat die zes weken is nadat de beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt. Een wettelijk voorschrift kan anders bepalen.

3. Welke eisen gelden voor het verlenen van uitstel van betaling?

Dat er een schuld is aan het bestuursorgaan en dat er om verzocht is.

4. Wanneer is sprake van verzuim?

Verzuim doet zich voor als de schuldenaar niet binnen de voorgeschreven termijn heeft betaald: artikel 4:97 Awb.

5. Welke twee functies heeft het verzuim?

Verzuim is een aansporing om alsnog te betalen. Verder fungeert het als aansprakelijkstelling omdat verzuim het moment dat wettelijke rente moet worden betaald, vastlegt.

6. Wanneer kan een aanmaning worden verzonden?

Een aanmaning kan worden verzonden als de schuldenaar in verzuim is: artikel 4:112 Awb.

7. Wat is een dwangbevel?

Een dwangbevel is een schriftelijk bevel van een bestuursorgaan dat ertoe strekt de betaling van een bestuursrechtelijke geldsom af te dwingen.

8. Wanneer kan een dwangbevel worden uitgevaardigd?

Artikel 4:115 Awb: als de wet daartoe de bevoegdheid aan het bestuursorgaan toekent.

9. Wat is verjaring?

Verjaring is het vervallen van het recht van de schuldeiser betaling van een geldsom af te dwingen.

10. Wanneer is bij bestuursrechtelijke geldschulden sprake van verjaring?

Artikel 4:104 Awb bepaalt dat de rechtsvordering tot betaling van een geldsom na vijf jaren nadat de voorgeschreven termijn is verstreken verval.

12.9 Open vragen

1. Wanneer kunnen burgemeester en wethouders besluiten tot aanmaning?

De betalingstermijn is zes weken na 1 maart. Waterpoort boys is dus zes weken na 1 maart in verzuim als nog niet betaald is. Vanaf dat moment kunnen burgemeester en wethouders aanmanen.

2. Wanneer begint de wettelijke rente te lopen?

De wettelijke rente begint te lopen vanaf het moment van verzuim, dus eveneens zes weken na 1 maart.

3. Aan welke voorwaarden moet zijn voldaan, willen burgemeester en wethouders een dwangbevel kunnen uitbrengen?

Een dwangbevel kan alleen worden uitgevaardigd als de wet dat mogelijk maakt. Artikel 4:57 lid 2 Awb maakt het mogelijk ingeval van terugvordering van subsidie een dwangbevel uit te vaardigen.

12.10 Meerkeuzevragen

1. Is in de volgende gevallen sprake van een bestuursrechtelijke geldschuld?
 - a. De beslissing van burgemeester en wethouders een dwangsom in te vorderen.
 - b. **Een WW-uitkering van het UWV aan De Vries.**
 - c. Een schenking van burgemeester en wethouders aan Serious Request.
 - d. Betaling van burgemeester en wethouders aan Lantaarnpaal BV voor drie straatlantaarns.

2. Burgemeester en wethouders besluiten een bijstandsuitkering aan De Vries te verrekenen met een belastingschuld die de Vries aan de gemeente heeft.
 - a. **Dit mag alleen als de wet verrekening mogelijk maakt.**
 - b. Verrekenen mag altijd.
 - c. Verrekenen mag, maar dan moeten burgemeester en wethouders bijzondere bijstand verlenen.
 - d. Verrekenen mag alleen na toestemming van De Vries.

3. De minister heeft De Vries een last onder dwangsom opgelegd. De Vries heeft niet aan de last voldaan en als gevolg daarvan een dwangsom verbeurd. Na 6 jaren besluit de minister over te gaan tot invordering van de dwangsom.
 - a. Als de Vries de dwangsom betaalt, kan hij die terugvorderen, omdat de vordering verjaard is.
 - b. **De minister kan de betaling van de dwangsom niet afdwingen, omdat de vordering verjaard is.**
 - c. De minister kan betaling alleen afdwingen als hij dat doet via een dwangbevel.
 - d. Alleen als De Vries de last onder dwangsom heeft aangevochten, hoeft hij niet te betalen.

4. Het Centraal Administratiekantoor (een bestuursorgaan dat met de uitvoering van de Wet langdurige zorg is belast) heeft op grond van de Wet langdurige zorg aan Theo Orie een eigen bijdrage opgelegd in verband met de opname in een instelling. De betalingstermijn is gesteld op 30 dagen. Welke van de volgende beweringen is juist:
 - a. Er is geen sprake van een bestuursrechtelijke geldschuld maar van een privaatrechtelijke geldschuld.
 - b. **Er is sprake van een bestuursrechtelijke geldschuld; Theo moet betalen binnen 30 dagen.**
 - c. Er is sprake van een bestuursrechtelijke geldschuld maar Theo hoeft niet te betalen binnen 30 dagen.
 - d. Er is sprake van een bestuursrechtelijke geldschuld; Theo moet in principe binnen zes weken betalen tenzij de Wet langdurige zorg anders bepaalt.

5. In Het Parool van 18 oktober 2018 (www.parool.nl, ingezien op 16 december 2018) staat dat een meerderheid van de Raad van de gemeente Amsterdam gemeentelijke lasten zoals de afvalstoffenheffing of de OZB niet meer met een acceptgiro, maar via een Tikkie wil laten betalen. Welke van de volgende stellingen is juist?
 - a. Dat is onmogelijk omdat hier sprake is van een bestuursrechtelijke geldschuld en die moet via een beschikking worden opgelegd.
 - b. Dat is onmogelijk: Tikkie is niet een wettige wijze van betalen.
 - c. Dat is wel mogelijk: als partijen overeenkomen op deze wijze te betalen maakt die overeenstemming onderdeel uit van de overeenkomst tot betaling.
 - d. **Dat is wel mogelijk, zeker als dat in de gemeentelijke verordening zo wordt vastgelegd.**

Hoofdstuk 13 De bestuurlijke voorprocedure

13.16 Kennisvragen

1. Wat is het verschil tussen de bezwaarschriftprocedure en de procedure van administratief beroep?

Administratief beroep is beroep instellen bij een ander bestuursorgaan. Bezwaar stel je in bij het orgaan dat het besluit heeft genomen (zie 1:5 Awb).

2. Wat is de functie van de bezwaarschriftprocedure?

De bestuurlijke voorprocedure heeft onder andere als functie dat het besluit nog kan worden gecorrigeerd door het bestuursorgaan (reparatiemogelijkheid van het besluit). Je voorkomt daarmee dat de bestuursrechter voor elk besluit moet worden benaderd ('filter' functie). Daarnaast kan het bestuursorgaan zijn best doen om de belanghebbende uitleg te geven over de wijze waarop de besluitvorming heeft plaatsgevonden (verduidelijkingsfunctie).

3. Aan welke voorwaarden moet een bezwaarschrift voldoen?

Zie artikel 6:5 Awb.

4. Wat houdt toetsing *ex nunc* in?

Rekening houden met nieuwe feiten en omstandigheden bij het toetsen van een besluit. Dat wil zeggen met inachtneming van de op dat moment geldende wettelijke bepalingen en omstandigheden (art. 7:9 Awb).

5. Wat wordt bedoeld met een volledige heroverweging van het bezwaar?

Toetsing van de rechtmatigheid en doelmatigheid van het besluit.

6. Leg uit wat wordt bedoeld met doelmatigheid.

De beleidsaspecten (politieke afweging) van een (te nemen) besluit worden getoetst.

7. Om welke redenen kan een bezwaar niet-ontvankelijk worden verklaard?

1. Als het bezwaarschrift niet aan de vereisten van artikel 6:5 Awb voldoet.
2. Als het bezwaar niet tijdig is ingediend.
3. Als de bezwaarmaker geen belanghebbende is.
4. Als het geen appellabel (voor bezwaar/beroep vatbaar) besluit betreft.
5. Als de bezwaarmaker geen procesbelang heeft.

8. Binnen hoeveel tijd moet op een bezwaar worden beslist?

Zie artikel 7:10 Awb.

9. Wat wordt onder procesbelang verstaan?

Je moet als belanghebbende belang hebben bij een besluit in die zin dat er een probleem c.q. conflict is.

10. Wanneer is het verstandig om een voorlopige voorziening aan te vragen?

Om eventuele nadelige gevolgen van een besluit te voorkomen.

13.17 Open vragen

‘Wanneer mag je bezwaar maken tegen bomenkap?’

1. Zijn de omwonenden belanghebbende?

De omwonenden voldoen aan alle vereisten. Met name van belang is het zichtcriterium.

2. Inge Garenfeld kan de bomen vanuit haar woning niet zien. Ze is ook geen omwonende maar wandelt dagelijks onder de bomen in de stadsparken. Is zij een belanghebbende?

Inge is geen belanghebbende. Ze voldoet niet aan de vereisten. Zie par. 3.3. Geen persoonlijk belang.

3. Het college vindt dat Inge niet een belanghebbende is. Hoe zal het besluit op bezwaar luiden?

Niet-ontvankelijk van het bezwaar.

4. Mogen de bomen worden gekapt als er bezwaar is gemaakt tegen de vergunning?

Ja, zie art. 6:16 Awb. Om de werking van het besluit te schorsen dient een voorlopige voorziening te worden gevraagd (8:81 Awb). Zie ook: ECLI:NL:RBUTR:2010:BN3659.

‘Bezwaren tegen Luchtmachtdagen komen te laat’

1. Houdt het indienen van bezwaar automatisch in dat de vergunning die is verleend voor de Luchtmachtdagen wordt geschorst?

Nee, het indienen van bezwaar heeft geen schorsende werking (art. 6:16 Awb).

2. Zo nee, wat moet Milieudefensie dan doen om te voorkomen dat van de vergunning gebruik wordt gemaakt?

Naast het indienen van bezwaar moet Milieudefensie een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de voorzieningenrechter van de bevoegde rechtbank (art. 8:81 Awb).

3. Binnen welke termijn dient op de drie bezwaren te zijn beslist?

Artikel 7:10 Awb: de beslistermijn voor het beslissen op bezwaar is, als er een bezwarencommissie is ingesteld, 12 weken vanaf het moment dat de termijn voor het indienen van bezwaar is verstreken.

4. De bezwarencommissie adviseert in augustus het bezwaar van Milieudefensie gegrond te verklaren en de vergunning te herroepen. Moet de burgemeester dit advies opvolgen?

Nee: het betreft een advies van de commissie. De burgemeester mag van het advies afwijken. Mocht de burgemeester afwijken dan is hij wel verplicht te motiveren waarom hij afwijkt van het advies van de commissie (art. 7:13 lid 7 Awb).

Wijk Schoonveld Vught ligt wakker van komst nieuw appartementencomplex

1. Is de actiegroep Wakker Schoonveld een belanghebbende in de zin van de Awb?

Dat hangt ervan af of aan de voorwaarden zoals vermeld in paragraaf 3.4 is voldaan.

2. Als dat niet het geval zou zijn, welke beslissing zullen burgemeester en wethouders dan nemen op een eventueel bezwaar van de actiegroep Wakker Schoonveld?

Dan zal het bezwaar niet-ontvankelijk worden verklaard.

3. Stel dat de enige grond van bezwaar van de actiegroep zou zijn de verkeerstechnische inpassing en dat het bezwaar van de actiegroep ontvankelijk zou zijn. Mogen burgemeester en wethouders zich dan beperken tot de beoordeling of de bouw van een appartementencomplex problemen oplevert voor het verkeer?

Nee, het college moet een integrale heroverweging maken en dus ook toetsen of aan de overige voorwaarden voor verlening van een vergunning is voldaan.

Alsnog keukentafelgesprek voor bezwaarmakers Eindhoven

1. Aanvankelijk vond het college een keukentafelgesprek niet nodig, ook al is dit wettelijk verplicht. Waarop heeft het college die stelling gebaseerd?

Het college zal zich op het standpunt hebben gesteld dat horen in de primaire fase van de besluitvorming niet nodig is.

2. Nu worden in de toekomst alleen degenen die bezwaar hebben gemaakt gehoord. Hebben degenen die geen bezwaar hebben gemaakt dan niet dezelfde rechten?

Voor de besluiten waartegen geen bezwaar is ingediend, geldt dat ze formele rechtskracht hebben gekregen en niet meer in rechte kunnen worden aangetast. Degenen tot wie het besluit gericht is, hebben dus niet meer dezelfde rechten.

IND schond mogelijk eigen regels bij beoordeling van bezwaarschriften statushouders

1. Op welke regel is gebaseerd dat bezwaren moeten worden bekeken door medewerkers die het dossier niet kennen?

Op de regel dat besluiten zonder vooringenomenheid worden genomen: artikel 2:4 Awb.

2. Welke regels gelden voor het horen van bezwaarmakers?

Zie de artikelen 7:2, 7:3, 7:5 tot en met 7:9 en 7:13 Awb.

13.18 Meerkeuzevragen

1. Welke stelling is *onjuist*?
 - a. Tijdens de bezwaarschriftprocedure bestaat de mogelijkheid tot kostenveroordeling van het bestuursorgaan.
 - b. Voordat iemand tegen een besluit beroep instelt bij een bestuursrechter, moet hij/zij tegen dat besluit in beginsel eerst een bezwaarschrift indienen.
 - c. **Administratief beroep houdt in dat het bestuursorgaan dat het besluit genomen heeft de beslissing heroverweegt en opnieuw een beslissing neemt.**
2. Het bestuur van een welzijnsinstelling verneemt van het college van burgemeester en wethouders dat de subsidie, die de instelling sinds enkele jaren ontvangt, met ingang van het nieuwe jaar zal worden stopgezet. Als gevolg daarvan zullen waarschijnlijk enkele personeelsleden worden ontslagen. Het bestuur wil op zo kort mogelijke termijn een voorlopig rechterlijk oordeel hebben. Welke van de onderstaande uitspraken is juist?
 - a. Het bestuur van de instelling moet eerst beroep op de gemeenteraad instellen; pas nadat de gemeenteraad op het beroep heeft beslist, kan het bestuur aan de voorzieningenrechter vragen een voorlopige voorziening te treffen.
 - b. **Het bestuur van de instelling moet een bezwaarschrift indienen bij B&W; tegelijkertijd kan het bestuur bij de voorzieningenrechter vragen een voorlopige voorziening te treffen.**
 - c. Het bestuur van de instelling moet administratief beroep bij de gemeenteraad instellen; tegelijkertijd kan het bestuur aan de voorzieningenrechter vragen een voorlopige voorziening te treffen.

3. De termijn voor het indienen van een bezwaarschrift bedraagt:
- Vier weken.
 - Altijd zes weken.**
 - Soms zes weken, soms acht weken.
4. Het is volgens de wet niet mogelijk om degene die administratief beroep instelt of bezwaar maakt griffierecht in rekening te brengen.
Deze stelling is:
- juist.**
 - onjuist.
5. Op het moment dat het besluit naar aanleiding van het bezwaar wordt herzien, kunnen de kosten die het bestuursorgaan heeft moeten maken voor de behandeling van het bezwaar verhaald worden op de bezwaarmaker.
Deze stelling is:
- juist.
 - onjuist.**
6. De bezwaarschriftprocedure heeft *niet* als functie dat:
- het bestuursorgaan de kans krijgt om het besluit te verduidelijken.
 - de rechter niet overspoeld wordt met zaken die in de voorfase makkelijk kunnen worden opgelost.
 - rechtmatigheidstoetsing en doelmatigheidstoetsing in een democratische samenleving wordt gegarandeerd.**
7. De korpschef besluit op grond van de Wet Wapens en Munitie over een wapenvergunning. Op grond van artikel 34 van deze wet kan iemand tegen de weigering van de korpschef hem een vergunning te geven een rechtsmiddel aanwenden bij de Minister. Wat is juist?
- het gaat hier over het maken van bezwaar.
 - het gaat hier over disciplinaire maatregelen.
 - het gaat hier over administratief beroep.**
 - het gaat hier over beroep op de bestuursrechter.
8. John vraagt het college om een vergunning om vis te verkopen vanaf een standplaats. De vergunning wordt verleend. Kim, die belanghebbend is, dient daartegen tijdig bezwaar in. Tussen het moment waarop de vergunning is verleend en het moment waarop op het bezwaar moet worden beslist is het beleid gewijzigd. Volgens het nieuwe beleid is een standplaats voor de verkoop van vis niet meer toegestaan. Welke stelling is juist?
- de vergunning kan niet worden herroepen: er zou dan immers sprake zijn van *reformatio in peius*.
 - de vergunning moet worden herroepen en alsnog geweigerd tenzij het college af kan wijken van het beleid.**

- c. als de vergunning rechtmatig verleend is, kan daar niet op worden teruggekomen: de vergunning was in overeenstemming met het beleid op dat moment.
 - d. in bezwaar wordt alleen de rechtmatigheid beoordeeld. De vergunning blijft in stand.
9. De beslissing van het college van burgemeester en wethouders een vergunning te weigeren is aan mevrouw Gijsbertsen mondeling medegedeeld op 2 januari 2015 – de vergunning was door haar aangevraagd op 15 december 2014. Zij vraagt zich af binnen welke termijn ze bezwaar moet aantekenen tegen dit besluit. Wat is de juiste termijn?
- a. Mevrouw Gijsbertsen moet bezwaar aantekenen tegen het besluit van het gemeentebestuur binnen zes weken na 2 januari 2015, dus uiterlijk op 13 februari 2015.
 - b. Mevrouw Gijsbertsen moet bezwaar aantekenen tegen de fictieve weigering hem een vergunning af te geven op 27 januari 2015. Zes weken na het aanvragen van de vergunning.
 - c. **Mevrouw Gijsbertsen dient het gemeentebestuur een redelijke termijn van tenminste 8 weken na datum aanvraag te gunnen voor het afgeven van een (schriftelijke) beschikking voordat zij nadere stappen kan ondernemen.**
 - d. Mevrouw Gijsbertsen mag direct gaan bouwen omdat het gemeentebestuur bij de totstandkoming van het besluit zoveel fouten heeft gemaakt dat de vergunning fictief is verleend.
10. Stel dat een besluit op de voorgeschreven wijze aan de heer Renkema bekend wordt gemaakt. Door een vakantie van ruim drie maanden vindt hij pas bij terugkomst de brief van het gemeentebestuur tussen de post. Hij stelt meteen bezwaar in tegen het (reeds uitgevoerde) besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Roderloo, dat het bezwaarschrift exact 13 weken na de bekendmaking ontvangt. Welk onderstaand alternatief is juist ten aanzien van het door de heer Renkema ingestelde bezwaar?
- a. Het bezwaar van de heer Renkema is op tijd omdat een termijn van een bezwaarschrift automatisch wordt verlengd met de duur van een vakantie of verblijf in het buitenland.
 - b. Het bezwaar van de heer Renkema is nietig omdat tegen deze beslissing geen bezwaar of beroep mogelijk is.
 - c. **Het bezwaar van de heer Renkema is door termijnoverschrijding nietontvankelijk.**
 - d. Het bezwaar van de heer Renkema is op tijd op grond van het bepaalde in art. 6:11 Awb.
11. Sem dient, via zijn advocaat, bezwaar in tegen de weigering van het college hem een vergunning te verlenen voor de verkoop van vis vanaf een standplaats op de markt. Het college vindt in het besluit op bezwaar dat de weigering wel terecht was. Maar inmiddels is het beleid veranderd waardoor Sem toch in aanmerking komt voor de vergunning. De weigering wordt herroepen en Sem krijgt zijn vergunning. Welke stelling is juist als het gaat om de vergoeding van de kosten van bezwaar?

- a. Omdat Sem alsnog vergunning heeft gekregen, heeft hij zonder meer recht op de vergoeding.
- b. Sem krijgt alleen een vergoeding als de advocaat daarom gevraagd heeft.
- c. **Sem krijgt geen vergoeding; hier is sprake van een wijziging van beleid.**
- d. Sem krijgt alleen een vergoeding als hij aannemelijk kan maken dat de advocaat nodig was.

Hoofdstuk 14 Beroep bij de bestuursrechter

14.6 Kennisvragen

1. Op grond waarvan kan een beroep niet-ontvankelijk worden verklaard door de rechtbank?

Om een ontvankelijk beroepschrift in te dienen moet je de volgende bepalingen in acht nemen:

1. Het beroepschrift moet voldoen aan de formele vereisten (art. 6:5 Awb).
2. Je moet tijdig beroep instellen (art. 6:7 Awb).
3. Je moet belanghebbende zijn (art. 8:1 lid 1 Awb).
4. Je moet procesbelang hebben.
5. Je moet griffierecht betalen (art. 8:41 Awb).
6. Het besluit moet appellabel zijn (art. 8:2 tot en met 8:5 Awb).
7. Er moet sprake zijn van een besluit (art. 1:3, 4:20b of 6:2 Awb).

2. Wat betekent absolute competentie?

Bij absolute competentie (competentie is bevoegdheid) wordt de vraag beantwoord bij welke instantie de zaak moet worden aangebracht.

3. Wat betekent relatieve competentie?

Bij relatieve competentie stel je de vraag in welke plaats een zaak moet dienen (art. 8:7 Awb).

4. Wie kunnen er partij zijn in een bestuursrechtelijke procedure bij de rechtbank?

Degene die in beroep gaat. Het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen, is tevens partij. Op grond van het bepaalde in artikel 8:26 van de Awb kan de rechter andere belanghebbenden als partij toelaten.

5. Moeten partijen zich in een bestuursrechtelijke procedure laten bijstaan door een advocaat?

Nee, zie artikel 8:24 Awb.

6. De bestuursrechter is niet lijdelijk. Wat wordt hiermee bedoeld?

De rechter is niet lijdelijk. Dat wil zeggen: de rechter heeft een actieve rol. De rechter heeft de regie en heeft tal van mogelijkheden om onderzoek te doen.

Tijdens het vooronderzoek kan hij deskundigen inschakelen, bij partijen inlichtingen inwinnen en stukken opvragen.

7. Wat houdt *ex tunc* toetsing in?

Ex tunc toetsing wil zeggen dat de rechter het besluit beoordeelt met inachtneming van de feiten en omstandigheden zoals ze op het moment dat het besluit werd genomen van toepassing waren.

8. In welke gevallen zal de bestuursrechter een besluit vol toetsen?

Bij sancties.

9. Welke dicta zijn er?

Zie artikel 8:70 Awb (dicta).

10. Noem een aantal onderzoeksbevoegdheden van de rechtbank.

De rechter kan deskundigen inschakelen, bij partijen inlichtingen inwinnen en stukken opvragen.

14.7 Open vragen

“Herzieningsverzoek naar Raad van State, KPN kan zendmast bij Zorgvlied nog altijd niet bouwen”

1. Wat houdt een herzieningsverzoek in?

Zie art. 8:119 Awb. Het verzoek om een onherroepelijke uitspraak te herzien.

2. Kan KPN de zendmast bouwen?

Ja, de wet kent aan een herzieningsverzoek geen schorsende werking of opschortende werking van het besluit toe.

3. Wie is/zijn partij in deze zaak?

De vergunningverlenende instantie, de vergunninghouder en degene die het herzieningsverzoek heeft aangevraagd.

De uitwegvergunning van Karel de Rijk

1. Bij welke rechter moet Karel in beroep, gesteld dat hij in Groningen woont?

Bij bestuursrechter van de rechtbank Noord-Nederland.

2. Zal de rechter de vraag of de veiligheid van het verkeer in gevaar komt vol of marginaal toetsen?

De rechter zal marginaal toetsen; beoordelen of de weigeringsgrond (verkeersveiligheid) in redelijkheid had kunnen worden gehanteerd.

3. Net voor de zitting nemen burgemeester en wethouders een verkeersbesluit waardoor de weg waarop Karel wilde uitwegen een eenrichtingsweg wordt. Kan Karel dit besluit gebruiken ter onderbouwing van zijn stelling dat het besluit tot weigering van de uitwegvergunning onjuist is?

Formeel niet: de rechter toetst ex tunc: naar de feiten en omstandigheden van het moment van het nemen van het besluit. Toen was nog niet bekend dat het verkeersbesluit zou worden genomen.

Yilmaz en Koningsdag

1. De bestuursrechter zal deze beroepsgrond vertalen in een geschonden rechtsnorm. Op grond van welk artikel uit de Awb zal de bestuursrechter dit doen?

Op grond van artikel 8:69, lid 2, Awb.

2. Op welke rechtsnorm heeft de grond van Yilmaz betrekking?

Beginsel van verbod van détournement de pouvoir: artikel 3:3 Awb.

3. Zal die grond slagen?

Dat is wel waarschijnlijk. Of Yilmaz al dan niet de zaken in zijn café op orde heeft, mag niet meetellen voor de beoordeling of de ontheffing verleend moet worden. De burgemeester gebruikt zijn bevoegdheid voor een ander doel dan waarvoor zij is gegeven.

4. Gesteld dat Yilmaz te laat bezwaar heeft ingediend bij de burgemeester. De burgemeester heeft daarover niets overwogen. De bestuursrechter ziet dat te laat bezwaar is ingediend. Moet hij daarmee rekening houden in zijn uitspraak?

Nee, de ontvankelijkheid in bezwaar is niet (meer) een punt van openbare orde.

De motorcross

1. Stel dat het besluit op bezwaar niet genomen is door het college van burgemeester en wethouders maar door de wethouder in mandaat. Volgens vaste jurisprudentie is dit een verboden mandaat omdat het in strijd is met de aard van de bevoegdheid. Zal de bestuursrechter bij de beoordeling van het beroep hiermee rekening houden, ook als het niet wordt aangevoerd door een van de partijen?

Ja, de vraag of het orgaan dat het besluit heeft genomen bevoegd is, is van openbare orde. De rechter zal dit zeker toetsen.

2. Zo ja, wat zal de bestuursrechter dan beslissen?

Als het college het besluit voor zijn rekening neemt, dan zal de rechter het besluit vernietigen (want genomen in onjuist mandaat) maar, als het besluit overigens voldoet, de rechtsgevolgen in stand laten.

3. Stel dat het besluit op bezwaar door het college is genomen. Hoe zal de bestuursrechter in dat geval de beroepsgrond met betrekking tot de verstoring van de grauwe gans beoordelen?

De rechter zal hier artikel 8:69a Awb toepassen: het relativiteitsbeginsel verzet zich tegen vernietiging op deze grond.

Verkoop van groen

1. Op welk formeel punt doelt de gemeentelijke ambtenaar?

Of de primaire beslissing wel is aan te merken als een besluit.

2. Moet de rechter hiermee rekening houden?

Ja, de vraag of de primaire beslissing een besluit is, is van openbare orde.

3. Wat zal de uitspraak van de rechter zijn?

De rechter zal het beroep gegrond verklaren, het besluit van het college vernietigen en, zelf rechtdoende, het bezwaar niet-ontvankelijk verklaren.

Belanghebbende ouders

1. De CRVB vindt dat appellante geen belanghebbende is. Welke beslissing had het bestuursorgaan op het bezwaar moeten nemen in dat geval?

Het bestuursorgaan had het bezwaar niet-ontvankelijk moeten verklaren.

2. Als het bestuursorgaan die beslissing niet had genomen, wat zal de bestuursrechter dan uitspreken?

Dan zal de bestuursrechter het besluit op bezwaar vernietigen, alsnog zelf in de zaak voorzien en het bezwaar niet-ontvankelijk verklaren.

3. Gesteld dat appellante op het moment van behandeling ter zitting niet meer ontheven zou zijn van het gezag over de jeugdige, zou dan het oordeel van de CRVB anders zijn geweest?

Nee, de ontvankelijkheid van het bezwaar wordt ex tunc getoetst.

14.8 Meerkeuzevragen

1. A heeft een ernstig geschil met zijn belastinginspecteur. Nu ook het door hem ingediende bezwaarschrift geen oplossing heeft geboden, besluit hij om de zaak aan de rechter voor te leggen. Welk rechterlijk college is in eerste instantie bevoegd om van deze zaak kennis te nemen?
 - a. de kantonrechter.
 - b. **de rechtbank.**
 - c. het gerechtshof.
2. Aan mevrouw De Boer, die naar eigen zeggen te slecht ter been is om 100 meter te kunnen lopen, wordt door het college van burgemeester en wethouders een vervoersvergoeding geweigerd op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze wet kent geen administratief beroep. Wat kan mevrouw De Boer doen om dit besluit in rechte aan te vechten?
 - a. **Zij kan bezwaar maken bij het college van burgemeester en wethouders.**
 - b. Zij kan bezwaar maken bij de burgemeester als hoofd van de gemeente.
 - c. Zij kan direct in beroep bij de Centrale Raad van Beroep. Het betreft een sociaal zekerheidsgeschil.
3. Bij welke vorm van rechtsbescherming in het bestuursrecht mag zowel de rechtmatigheid als de doelmatigheid van een besluit worden getoetst?
 - a. **Zowel bij bezwaar als bij administratief beroep bij een bestuursorgaan.**
 - b. Uitsluitend bij een procedure in het kader van bestuursrechtspraak.
 - c. Uitsluitend bij een bezwaarschriftprocedure.
4. Welke stelling is *onjuist*?
 - a. In het bestuursprocesrecht bestaat de mogelijkheid tot kostenveroordeling van het bestuursorgaan.
 - b. Voordat iemand tegen een besluit beroep instelt bij een bestuursrechter moet hij tegen dat besluit in beginsel eerst een bezwaarschrift of administratief beroepschrift indienen.
 - c. **Als de rechtbank een beroepschrift niet-ontvankelijk verklaart, dient het beroepschrift tevens ongegrond te worden verklaard.**
5. Welk antwoord is juist? Als de bestuursrechter een beroep gegrond verklaart:
 - a. **wordt het bestreden besluit altijd vernietigd.**
 - b. moet de bestuursrechter een bestuurlijke lus toepassen.
 - c. worden de proceskosten altijd vergoed.
 - d. moet het bestuursorgaan altijd een nieuw besluit nemen.

6. In een bijlage bij de Awb is het volgende bepaald: ‘Tegen een besluit op grond van artikel 2.3 van de Jeugdwet kan beroep worden ingesteld bij de kinderrechter binnen wiens rechtsgebied de betrokken gemeente is gelegen.’ Hier is sprake van een voorbeeld van:
- het beginsel van woonplaatsaanknopning.
 - absolute competentie.
 - relatieve competentie.
 - aanwijzing van een andere bestuursrechter.**
7. De bestuursrechter overweegt in een uitspraak als volgt: ‘De keuze tussen een stringent beleid waarbij in beginsel geen gereserveerde parkeerplaatsen worden toegekend en een minder stringent beleid valt binnen de beleidsruimte van het college.’ Wat zegt deze passage over de wijze van toetsing van de bestuursrechter?
- de bestuursrechter toetst *ex tunc*.
 - de bestuursrechter toetst *ex nunc*.
 - de bestuursrechter toetst marginaal.**
 - de bestuursrechter toetst vol.
8. Onder relatieve competentie wordt verstaan: de vraag bij welke rechtbank de zaak moet dienen.
Deze stelling is:
- juist.**
 - onjuist.
9. In het bestuursprocesrecht is het verplicht je bij te laten staan door een jurist.
Deze stelling is:
- juist.
 - onjuist.**
11. Een bestuursrechter doet de volgende uitspraak:
- I. verklaart de beroepen van A en anderen gegrond;*
- II. vernietigt het besluit van de raad van de gemeente tot vaststelling van het bestemmingsplan "50er jaren buurt" voor zover dat betrekking heeft op*
- het plandeel "Wonen" met een maximale maatvoering van deels vier en deels zes bouwlagen op de hoek van de Drost IJsermansingel in het zuidoosten van het plangebied, en*
 - de twee plandelen "Wonen" met een maximale maatvoering van deels vier en deels vijf bouwlagen in het noordwesten van het plangebied;*
- III. bepaalt dat de rechtsgevolgen van het onder II.b. vernietigde deel van het besluit in stand blijven.*

De bestuursrechter:

- voorziet hier zelf in de zaak;
- doet hier een tussenuitspraak;
- bepaalt dat zijn uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit;
- geeft de eisers gelijk maar die schieten er niets mee op.**

Hoofdstuk 15 Hoger beroep

15.7 Kennisvragen

1. Welke partijen kunnen in hoger beroep tegen een uitspraak van de rechtbank?

De partij die zich niet kan verenigen met de uitspraak van de rechtbank en partij was bij de rechtbank.

2. Welke bestuursrechters zijn bevoegd om in hoger beroep uitspraak te doen?

De hoger beroepsrechters in bestuursrechtelijke geschillen zijn: de Centrale Raad van Beroep, het College van Beroep voor het bedrijfsleven, het gerechtshof en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

3. Welke rechter behandelt in hoger beroep belastingzaken?

Het gerechtshof.

4. In welke plaats zetelt de Centrale Raad van Beroep?

Utrecht.

5. Binnen welke termijn moet je in hoger beroep gaan, wil je beroepschrift ontvankelijk zijn?

Zes weken (zie het bepaalde in artikel 6:7 Awb).

6. Waarom moet de indiener van een beroepschrift griffierecht betalen?

Door een financiële drempel in te bouwen, wordt voorkomen dat al te lichtvaardig zaken aan de rechter worden voorgelegd.

7. Is tegen een uitspraak van de ABRvS cassatie mogelijk?

Nee.

8. Wat is de reden om tijdens de hoger beroepsprocedure een voorlopige voorziening aan te vragen?

Om te voorkomen dat er tijdens de beroepsprocedure nadelige gebeurtenissen intreden als gevolg van de uitspraak van de rechtbank.

15.8 Open vragen

“Raad van State: 'Minister Wiebes en NAM moeten beter seismisch onderzoek doen naar kleine Drentse gasvelden”

1. Leg uit waarom de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State deze zaak behandelt en niet een andere hogerberoepsrechter.

Dit betreft een zaak in het kader van het ruimtelijk bestuursrecht; op grond van artikel 8:105 dient hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State te worden ingesteld tenzij een andere hogerberoepsrechter is aangewezen in de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak. Dat is niet het geval.

2. De minister krijgt de tijd om beter onderzoek te doen. Van welk instrument maakt de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in dit geval gebruik?

De bestuurlijke lus. Zie art. 8:51d Awb.

3. Wat gebeurt er nadat de minister en de NAM het onderzoek hebben aangepast of overgedaan?

Zie art. 8:51c Awb en 8:51b lid 3 Awb. De andere partijen krijgen de gelegenheid om hun zienswijze naar voren te brengen. Daarna volgt een einduitspraak.

Bezwaar tegen rood raam kerk afgewezen

1. Is het dagelijks bestuur van het Stadsdeel Amsterdam-Centrum een bestuursorgaan?

Ja, het is een orgaan als bedoeld in artikel 1:1, lid 1, Awb; ingesteld bij een publiekrechtelijke regeling.

2. Hoe is het mogelijk dat de Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad eerst bij de rechter bot ving en daarna pas bij de bezwaarschriftencommissie?

Tegen het primaire besluit heeft de Vereniging bezwaar ingediend. Hangende de beslissing op het bezwaar heeft de Vereniging zich gewend tot de voorzieningenrechter en die heeft een uitspraak gedaan voordat de zaak bij de bezwaarschriftencommissie is behandeld.

3. Welk rechtsmiddel kan de Vereniging aanwenden tegen de beslissing op haar bezwaar?

Beroep instellen bij de bestuursrechter en zo nodig opnieuw een voorziening vragen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank.

15.9 Meerkeuzevragen

1. Als een belanghebbende hoger beroep instelt bij de Centrale Raad van Beroep, maar hij verzuimt – niet verschoonbaar – tijdig het verschuldigde griffierecht te betalen, mondt de uitspraak van de rechter uit in:
 - a. **een niet-ontvankelijkverklaring van het beroep.**
 - b. een onbevoegdverklaring van de rechtbank.
 - c. een ongegrondverklaring van het beroep.

2. A heeft een ernstig geschil met zijn belastinginspecteur. Nu ook het door hem ingediende bezwaarschrift geen oplossing heeft geboden, besluit hij om de zaak aan de rechter voor te leggen. Welk rechterlijk college is in tweede instantie bevoegd om van deze zaak kennis te nemen?
 - a. De rechtbank.
 - b. **Het gerechtshof.**
 - c. De Centrale Raad van Beroep.

3. Welke rechter is *geen* bestuursrechter?
 - a. De rechtbank afdeling bestuur.
 - b. **De kantonrechter.**
 - c. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

4. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is niet bevoegd om toepassing te geven aan het bepaalde in artikel 8:51a Awb. Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - b. onjuist.

5. De termijn voor het indienen van een hoger beroepschrift bij de Centrale Raad van Beroep bedraagt:
 - a. vier weken.
 - b. **altijd zes weken.**
 - c. soms zes weken, soms acht weken.

6. In hoger beroep kunnen door partijen gronden worden aangevoerd tegen:
 - a. **de uitspraak van de rechtbank.**
 - b. het besluit op bezwaar.
 - c. het primaire besluit.
 - d. alle onder a, b en c genoemde beslissingen.

7. Jan de Groot heeft bezwaar tegen een door de gemeentelijke heffingsambtenaar vastgestelde beleidsregel over onroerendzaakbelastingen. Bij welke rechter kan hij, in hoger beroep, terecht?
 - a. **de belastingkamer van het gerechtshof.**
 - b. de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.
 - c. het College van beroep voor het bedrijfsleven.
 - d. de burgerlijke rechter van het gerechtshof.

8. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verklaart een hoger beroep gegrond en vernietigt de uitspraak van de rechtbank en ook het besluit op bezwaar. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State past de judiciële lus toe. Tegen het nieuwe besluit op bezwaar moet het volgende rechtsmiddel worden aangewend:
- administratief beroep.
 - beroep bij de rechtbank.
 - beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.**
9. De hogerberoepsrechters hebben niet de bevoegdheid om een bestuurlijke lus toe te passen omdat zij de judiciële lus kunnen toepassen. Deze stelling is:
- onjuist.**
 - juist.
 - afhankelijk van de bijzondere wet juist of onjuist.
10. Welke bestuursrechter maakt geen deel uit van de grote kamer:
- de staatsraad van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.
 - de raadsheer van de Centrale Raad van Beroep.
 - de raadsheer van het gerechtshof.**
 - de raadsheer van de Hoge Raad.

Hoofdstuk 16 Voorlopige voorziening

16.8 Kennisvragen

1. Welke rechter is bevoegd om een voorlopige voorziening te behandelen?

De voorzieningenrechter.

2. Wat kan het verzoek om voorziening inhouden?

Schorsing van het bestreden besluit of het treffen van een maatregel.

3. Geef een voorbeeld wanneer de voorzieningenrechter zich niet bevoegd acht.

Als de rechtbank bevoegd is of kan worden om het bestreden besluit te behandelen, dan is hij ook bevoegd de voorzieningen te behandelen. Daarnaast dient de voorzieningenrechter te onderzoeken of het verzoek gericht is tegen een besluit dat aan de vereisten van artikel 1:3 Awb voldoet. Voldoet het besluit hier niet aan, dan is de voorzieningenrechter onbevoegd.

4. Geef een voorbeeld wanneer de voorzieningenrechter een verzoek niet-ontvankelijk verklaart.

Er moet, wil het verzoek in behandeling worden genomen, sprake zijn van connexiteit (art. 8:81 lid 1 Awb).

De eis van connexiteit houdt in dat een voorlopige voorziening slechts getroffen kan worden als sprake is van een rechtsgeldig aanhangig gemaakte bezwaarschriftprocedure, administratief beroep of beroep bij de rechtbank. Daardoor is de mogelijkheid van het verkrijgen van een voorlopige voorziening altijd gekoppeld aan een bodemprocedure. Geen connexiteit leidt tot niet-ontvankelijkheid van het verzoek.

5. Waarom geldt er geen indieningstermijn om een voorziening aan te vragen?

Het kan zijn dat pas na verloop van tijd de noodzaak tot het treffen van een voorziening opportuun wordt.

6. Wat houdt 'kortsluiting' in?

Als je een verzoek om een voorlopige voorziening hebt ingediend terwijl er tegelijk (of al eerder) een beroepschrift is ingediend tegen hetzelfde besluit, kan de voorzieningenrechter tegelijk uitspraak doen in het verzoek om een voorlopige voorziening en in de beroepszaak (art. 8:86 Awb). Dit wordt 'kortsluiting' genoemd.

7. Kan tegen een uitspraak van de voorzieningenrechter hoger beroep worden ingesteld?

Nee.

8. Welke uitspraken kan de voorzieningenrechter doen?

Zie het bepaalde in artikel 8:84 lid 2 Awb.

9. Wat is het gevolg als de voorzieningenrechter constateert dat er geen spoedeisend belang is?

Het verzoek afwijzen.

16.9 Open vragen

Marco heeft bezwaar gemaakt tegen de beslissing van het college van burgemeester en wethouders om de straat voor zijn woning opnieuw te asfalteren. Hij maakt tijdig bezwaar en verzoekt de voorzieningenrechter de beslissing te schorsen, totdat er op zijn bezwaar is beslist. Zijn spoedeisend belang is dat hij op het moment dat er wordt geasfalteerd zijn huis wil verbouwen. De afspraken met het aannemersbedrijf kunnen onmogelijk worden verzet. Hij moet bij niet-nakoming van de afspraak een boete van € 50.000 betalen.

1. Aan welke voorwaarden moet Marco voldoen wil er sprake zijn van een ontvankelijk verzoek?

Hij moet griffierecht betalen, de bodemprocedure starten (bezwaar maken) en er moet sprake zijn van een spoedeisend belang.

2. Welke uitspraak zal de voorzieningenrechter doen?

Onbevoegd verklaren. Het betreft geen Awb-besluit. Het voldoet namelijk niet aan alle vereisten van een besluit (asfalteren weg is feitelijk handelen).

Bouw Zwanenhof Zenderen stilgelegd

1. Wat zal de uitspraak van de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn als blijkt dat er nog geen uitspraak van de rechtbank is gedaan?

De voorzitter zal zich onbevoegd verklaren en het verzoek doorsturen naar de voorzieningenrechter van de rechtbank. Die is immers bevoegd.

2. Wat zal de uitspraak van de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn als blijkt dat de rechtbank uitspraak heeft gedaan maar nog geen hoger beroep is ingesteld?

De voorzitter zal het verzoek niet-ontvankelijk verklaren wegens het ontbreken van een connex hoger beroep.

3. Wat zal de uitspraak van de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn als blijkt dat de rechtbank uitspraak heeft gedaan en hoger beroep is ingesteld?

De voorzitter zal het verzoek afwijzen omdat er geen spoedeisend belang is: de Zwanenhof heeft immers verklaard niet te zullen bouwen.

“Harderwijks afhaalrestaurant met succes naar de rechter: sluiting van twee weken voor overtreding coronaregels was te rigoureuus”

1. In welk geval zou de voorzieningenrechter kunnen kortsluiten?

Zie art. 8:86 Awb. De beroepszaak en het verzoek om een voorlopige voorziening worden kortgesloten als de voorzieningenrechter na de behandeling van de zaak op zitting van oordeel is dat nader onderzoek redelijkerwijs niets nieuws meer zal toevoegen voor de beoordeling van de zaak.

2. Wat betekent deze uitspraak voor twee andere horecazaken die (zie het krantenartikel) eveneens dicht moesten?

De uitspraak heeft geen consequenties voor de twee andere horecazaken. Mochten de eigenaren van deze horecazaken ook vinden dat het besluit onrechtmatig is dan kunnen zij ook de voorzieningenrechter vragen om het besluit te schorsen.

16.10 Meerkeuzevragen

1. Als een belanghebbende tegen een besluit nog geen bezwaar of beroep heeft ingediend bij het bevoegde orgaan, zal zijn verzoek om een voorlopige voorziening worden afgewezen vanwege een gebrek aan connexiteit.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**
2. Een verzoeker om een voorlopige voorziening moet het verzoek indienen bij het bevoegde bestuursorgaan.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**
3. Indien een verzoek om een voorlopige voorziening door de voorzieningenrechter op een zitting wordt behandeld krijgt alleen de verzoeker de gelegenheid om te reageren op het verzoek.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**

4. Een voorzieningenrechter kan verschillende uitspraken doen. Geef aan welk alternatief **onjuist** is.
- De voorzieningenrechter kan zich onbevoegd verklaren.
 - De voorzieningenrechter kan het verzoek vernietigen.**
 - De voorzieningenrechter kan het verzoek niet-ontvankelijk verklaren.
 - De voorzieningenrechter kan het verzoek geheel of gedeeltelijk toewijzen.
5. ‘Kortsluiting’ houdt in dat de voorzieningenrechter zowel uitspraak doet in de beroepszaak als op het verzoek om een voorlopige voorziening.
Deze stelling is:
- juist.**
 - onjuist.
6. Het bestuur van een welzijnsinstelling verneemt van het college van burgemeester en wethouders dat de subsidie, die de instelling sinds enkele jaren ontvangt, met ingang van het nieuwe jaar zal worden stopgezet. Als gevolg daarvan zullen waarschijnlijk enkele personeelsleden worden ontslagen. Het bestuur wil op zo kort mogelijke termijn een voorlopig rechterlijk oordeel hebben. Welke van de onderstaande uitspraken is juist?
- Het bestuur van de instelling moet eerst beroep bij de gemeenteraad instellen; pas nadat de gemeenteraad op het beroep heeft beslist, kan het bestuur aan de voorzieningenrechter vragen een voorlopige voorziening te treffen.
 - Het bestuur van de instelling moet een bezwaarschrift indienen bij burgemeester en wethouders; tegelijkertijd kan het bestuur bij de voorzieningenrechter vragen een voorlopige voorziening te treffen.**
 - Het bestuur van de instelling moet beroep bij de gemeenteraad instellen; tegelijkertijd kan het bestuur aan de voorzieningenrechter vragen een voorlopige voorziening te treffen.
 - Geen van deze uitspraken is juist.
7. Joost heeft een vergunning gevraagd om bloemen te mogen verkopen vanaf een standplaats in het winkelcentrum. De vergunning is geweigerd door het college. Hij dient bezwaar in tegen het besluit en vraagt de voorzieningenrechter van de bevoegde rechtbank een voorlopige voorziening te treffen die inhoudt dat het college wordt opgedragen de vergunning alsnog te verlenen. Welke van de volgende antwoorden is juist?
- De voorzieningenrechter is niet bevoegd om een uitspraak te doen omdat het college nog geen besluit op bezwaar heeft genomen.
 - De voorzieningenrechter zal het verzoek afwijzen omdat de voorzieningenrechter geen opdracht aan het college kan geven.
 - De voorzieningenrechter zal het verzoek toewijzen omdat Joost een spoedeisend belang (zijn broodwinning) heeft.
 - Geen van deze antwoorden is juist.**
8. In een uitspraak van de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op een verzoek om een voorlopige voorziening is het volgende te lezen: ‘In dit geval kan nader onderzoek redelijkerwijs niet bijdragen aan de beoordeling

van de zaak en bestaat ook overigens geen beletsel om met toepassing van artikel 8:86, eerste lid, van de Awb onmiddellijk uitspraak te doen in de hoofdzaak.' Wat is hier aan de hand?

- a. De voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak is onbevoegd en doet onmiddellijk uitspraak op het beroep.
 - b. De voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak is van oordeel dat er geen spoedeisend belang is en wijst daarom het verzoek om voorlopige voorziening af.
 - c. **De voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wijst het verzoek om voorlopige voorziening af en doet uitspraak in de bodemzaak.**
 - d. De voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State doet onmiddellijk mondeling uitspraak.
9. Het college van burgemeester en wethouders heeft een aanvraag tot het verlenen van een bijstandsuitkering afgewezen. De aanvrager dient bezwaar in en verzoekt tevens de voorzieningenrechter van de rechtbank een voorlopige voorziening te treffen. De voorzieningenrechter wijst het verzoek toe en gelast het college van burgemeester en wethouder de uitkering te verstrekken. Welke van de volgende beweringen is juist?
- a. De aanvrager kan de aanvraag intrekken nu de rechter de uitkering heeft toegekend.
 - b. Het college dient nog wel een besluit op het bezwaar te nemen maar moet, gelet op de uitspraak van de voorzieningenrechter, het bezwaar gegrond verklaren.
 - c. **Het college kan, ondanks de uitspraak van de voorzieningenrechter, in bezwaar de weigering in stand laten.**
 - d. Het college kan tegen de uitspraak van de voorzieningenrechter in beroep gaan bij de rechtbank.
10. Welke van de onderstaande beweringen ten aanzien van de voorlopige voorziening is onjuist?
- a. Een voorlopige voorziening moet worden aangevraagd bij de voorzieningenrechter van de rechtbank.
 - b. **Een voorlopige voorziening moet binnen zes weken nadat het besluit op voorgeschreven wijze is bekendgemaakt worden aangevraagd.**
 - c. Een voorlopige voorziening kan de schorsing van een besluit of een andere maatregel inhouden.
 - d. In een voorlopige voorzieningsprocedure kan de voorzieningenrechter van de rechtbank onder omstandigheden onmiddellijk uitspraak doen in de hoofdzaak.

Hoofdstuk 17 Schadevergoeding

17.7 Kennisvragen

1. Aan welke eisen dient een verzoekschrift om schadevergoeding bij onrechtmatig bestuurshandelen te voldoen?

Je moet bijvoorbeeld je naam en je adres vermelden. Je moet in het verzoekschrift ook de aard van de geleden of de te lijden schade vermelden en voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is het bedrag van de schade bijvoegen (art. 8:92 Awb).

En bij een aanvraag nadeelcompensatie?

Zie art. 4:126 en art. 4:127 Awb.

2. Wanneer is sprake van onrechtmatig bestuurshandelen?

Onder schadeveroorzakende onrechtmatige handelingen worden verstaan:

- schade als gevolg van een onrechtmatig besluit;
- schade ten gevolge van onrechtmatige voorbereidingshandelingen;
- schade door het niet tijdig nemen van het besluit. Onder het niet tijdig nemen van het besluit valt ook het niet nemen van het besluit.

3. Wat is het verschil tussen een zelfstandig schadevergoedingsverzoek en een onzelfstandig schadevergoedingsverzoek?

Als je tijdens het (hoger) beroep tegen het schadeveroorzakende besluit verzoekt om schadevergoeding spreek je van een onzelfstandig schadevergoedingsverzoek.

Als je nadat de bezwaar- of beroepsprocedure is afgerond verzoekt om schadevergoeding spreek je van een zelfstandig schadevergoedingsverzoek.

4. Wat wordt verstaan onder vermogensschade?

Vermogensschade is bijvoorbeeld het geleden verlies of de gederfde winst.

Wat wordt verstaan onder immateriële schade?

Onder immateriële schade wordt ander nadeel dan vermogensschade verstaan.

5. Wat houdt de causaliteitseis in bij schadevergoeding wegens onrechtmatig handelen en bij nadeelcompensatie?

De schade moet in zodanig verband staan met het schadeveroorzakende besluit, dat zij het bestuursorgaan kan worden toegerekend.

6. Wat wordt verstaan onder een schadeveroorzakende onrechtmatige handeling?

Onder schadeveroorzakende onrechtmatige handelingen worden verstaan:

- schade als gevolg van een onrechtmatig besluit;
- schade ten gevolge van onrechtmatige voorbereidingshandelingen;
- schade door het niet tijdig nemen van het besluit. Onder het niet tijdig nemen van het besluit valt ook het niet nemen van het besluit.

7. Geef aan in welke gevallen de bestuursrechter exclusief bevoegd is als het gaat om schadeverzoeken als gevolg van onrechtmatig bestuurshandelen.

De bestuursrechter is exclusief (dat wil zeggen dat je je alleen tot de bestuursrechter en niet tot een andere rechter kunt wenden) bevoegd op het gebied van:

- het ambtenarenrecht;
- het socialezekerheidsrecht;
- het belastingrecht;
- enkele kleinere wetten, zoals de Wet op de studiefinanciering.

Het gaat dan om schade die is veroorzaakt door of in verband met een besluit waarover de Centrale Raad van Beroep of de belastingkamer van de Hoge Raad in enige of hoogste instantie oordeelt (art. 8:89 lid 1 Awb).

8. Wat houdt de connexiteitseis in bij schadeverzoeken?

De bestuursrechter is niet bevoegd om schadeverzoeken te beoordelen als de schade is veroorzaakt door een niet appellabel Awb-besluit.

9. Welke bepaling van de Awb regelt de relatieve competentie van de bestuursrechter als het gaat om schadeverzoeken als gevolg van onrechtmatig bestuurshandelen?

Als je weet welke bestuursrechter bevoegd is, dan volgt uit artikel 8:90 lid 1 en artikel 8:91 van de Awb welke bestuursrechter relatief competent is.

Bij een zelfstandig schadeverzoek is de bestuursrechter bevoegd kennis te nemen van het verzoek als hij ook in beroep bevoegd is om kennis te nemen van het schadeverzoek. Bij een onzelfstandig schadeverzoek wordt het verzoek gedaan gedurende het beroep of het hoger beroep tegen het schadeveroorzakende besluit en is de bestuursrechter bevoegd bij wie het beroep of het hoger beroep aanhangig is.

10. Aan welke eisen moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor nadeelcompensatie?

1. Er moet sprake zijn van schade.
2. De schade moet een gevolg zijn van een handeling van een bestuursorgaan in de uitoefening van zijn publiekrechtelijke bevoegdheid of taak.
3. De schade moet hoger zijn dan wat maatschappelijk aanvaardbaar is. Men noemt dit wel de abnormale last: de burger is meer dan wat je van een burger mag verwachten benadeeld door het handelen.

4. De burger moet ten opzichte van andere burgers extra zwaar (onevenredig) getroffen worden. Dit noemt men wel de speciale last;
5. Er is geen sprake van een situatie waarin de schade voor rekening van de burger moet blijven: die situaties worden genoemd in artikel 4:126, lid 2 Awb.

17.8 Open vragen

Burgemeester en wethouders leggen een last onder bestuursdwang op aan John de Mier. De last houdt in dat John binnen een maand zijn, volgens burgemeester en wethouders, illegaal gebouwde schuur moet afbreken. John breekt de schuur niet af, hij dient bezwaar in tegen het besluit. Burgemeester en wethouders willen de behandeling van het bezwaar niet afwachten. Zij passen na twee maanden bestuursdwang toe en slopen de schuur. Het bezwaar van John wordt een week later ongegrond verklaard. John stelt beroep in bij de rechtbank. Die stelt John in het gelijk. Burgemeester en wethouders gaan niet in hoger beroep. Volgens John kost het € 15.000 om de schuur weer op te bouwen. Hij wil dat burgemeester en wethouders hem de schade vergoeden.

1. Wat moet John doen om de schade die hij heeft geleden vergoed te krijgen?

Hij moet burgemeester en wethouders vragen om vergoeding van de schade. Als burgemeester en wethouders daar niet (of niet voldoende) op reageren of afwijzend reageren kan John de rechter vragen om veroordeling van het college of de gemeente tot vergoeding van schade.

2. Gesteld dat burgemeester en wethouders John geen schadevergoeding willen aanbieden, aan welke rechter kan John de schadeclaim dan voorleggen? En aan welke hogerberoepsrechter?

John kan de schadeclaim voorleggen aan de bestuursrechter of aan de burgerlijke rechter. Hij kan kiezen omdat de schade is veroorzaakt door een besluit van burgemeester en wethouders waarover de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in hoogste instantie oordeelt terwijl de gevraagde schadevergoeding niet meer is dan € 25.000 (art. 8:89 Awb).

Een kermisexploitant krijgt bij brief van 15 mei van de gemeente te horen dat zijn draaimolen niet meer aan de Europese regels voldoet. Hij zal voor de volgende kermis alleen een vergunning krijgen als hij de draaimolen aanpast. De exploitant doet dat; kosten: € 10.000. Vervolgens vraagt hij een vergunning aan, die hij ook krijgt. Achteraf hoort hij dat de gemeente zich vergist heeft; de Europese regels hadden betrekking op een andere kermisattractie en golden niet voor draaimolens.

1. Is de brief van 15 mei een besluit?

Van een besluit is geen sprake: de brief heeft geen rechtsgevolg en is enkel een aankondiging van een voorgenomen besluit, mocht er nog een aanvraag volgen.

2. Bij welke rechter kan de kermisexploitant terecht voor vergoeding van de door hem geleden schade?

Nu de brief niet kan worden aangemerkt als een besluit, resteert de kermisexploitant niets anders dan de zaak voor te leggen aan de burgerlijke rechter. De brief is niet aan te merken als een 'andere onrechtmatige handeling ter voorbereiding van een onrechtmatig besluit' (artikel 8:88, lid 1 onder b Awb): een onrechtmatig besluit is immers niet gevolgd.

In het Eindhovens Dagblad van 24 december 2018 (www.ed.nl, ingezien op 6 januari 2019) is het volgende te lezen: 'Eersel heeft de oud-uitbater van hotel 't Hint onterecht dwangsommen laten betalen voor illegale bijgebouwen achter dit hotel, zo oordeelde de rechtbank in Den Bosch. De gemeente moet de exploitant ruim 22.000 euro aan schadevergoeding betalen. De meervoudige kamer van bestuursrechters heeft het besluit van de gemeente om de dwangsommen op te leggen vernietigd, omdat oud-uitbater Hans Lamers ten tijde van het dwangsombesluit (in 2014) al een vergunning voor het bouwsel had aangevraagd. In 2017 is die vergunning verleend.'

1. Wat is het besluit dat de schade heeft veroorzaakt?

Het besluit dat de schade veroorzaakte is het dwangsombesluit dat vervolgens in het besluit op bezwaar is gehandhaafd.

2. Wat is in dit geval de 'meervoudige kamer van bestuursrechters'?

De meervoudige kamer van de rechtbank; standaard vindt behandeling van beroepen bij de bestuursrechter enkelvoudig plaats. De enkelvoudige rechter kan de behandeling van het beroep verwijzen naar de meervoudige kamer: zie artikel 8:10, lid 2 Awb.

3. Waarom is de bestuursrechter in dit geval bevoegd?

Er is hier sprake van een verzoek om vergoeding van schade als gevolg van een onrechtmatig (want vernietigd) besluit: artikel 8:88, lid 1 onder a, Awb. Dan is de bestuursrechter bevoegd. Het gaat niet om schade die wordt veroorzaakt door een besluit waarover in hoogste instantie de CRVB of de Hoge Raad oordeelt en de gevraagde vergoeding bedraagt niet meer dan € 25.000.

4. Was dat anders geweest als de gevraagde schadevergoeding € 32.000 was geweest?

Ja, dan is op grond van artikel 8:89 Awb de bestuursrechter niet meer bevoegd gelet op de hoogte van de gevraagde vergoeding.

5. Is hier sprake van een zelfstandig of van een onzelfstandig schadevergoedingsverzoek?

Een onzelfstandig verzoek: de rechters hebben tegelijk met de behandeling van het beroep tegen het gesteld schadeveroorzakende besluit (dwangsombesluit) op het verzoek om schadevergoeding beslist.

De burgemeester besluit vanwege de openbare orde dat cafés in de buitenste ring van Roomheze om middernacht moeten sluiten, de ring daarbinnen sluit om 01.00 uur en de binnenste ring om 03.00 uur. Daardoor zal, aldus de burgemeester, de overlast van het uitgaansleven voor de bewoners, die thuis blijven, een stuk minder worden. Café de Wortel is het enige café in de buitenste ring. Het is een populair café waarin het normaliter elk weekend tot 03.00 uur stampvol is, vooral vanaf 23.30 uur. De eigenaar van het café vreest dat hij het hoofd niet meer boven water kan houden. Zijn accountant becijfert de schade per weekend op € 5.000.

1. Is hier sprake van een verzoek om vergoeding van schade als gevolg van rechtmatig of van onrechtmatig handelen?

Rechtmatig handelen. Uit de casus blijkt niet dat sprake is van een onrechtmatig besluit doordat de rechter een besluit vernietigt, of dat in bezwaar dit besluit is herroepen waarbij het bestuursorgaan geheel of gedeeltelijk aan de belangen van de benadeelde tegemoet is gekomen, of als het bestuursorgaan de onrechtmatigheid van een (primair) besluit erkent.

2. Welke eisen gelden voor de beoordeling van het verzoek?

1. Er moet sprake zijn van schade.
2. De schade moet een gevolg zijn van een handeling van een bestuursorgaan in de uitoefening van zijn publiekrechtelijke bevoegdheid of taak.
3. De schade moet hoger zijn dan wat maatschappelijk aanvaardbaar is. Men noemt dit wel de abnormale last: de burger is meer dan wat je van een burger mag verwachten benadeeld door het handelen.
4. De burger moet ten opzichte van andere burgers extra zwaar (onevenredig) getroffen worden. Dit noemt men wel de speciale last;
5. Er is geen sprake van een situatie waarin de schade voor rekening van de burger moet blijven: die situaties worden genoemd in artikel 4:126, lid 2 Awb.

3. Wordt aan die eisen voldaan?

Ja, aan alle eisen is voldaan.

4. Als de schade juist berekend is, betekent dit dan dat die voor 100% moet worden vergoed?

Als aan deze eisen is voldaan dan heeft de burger in principe recht op vergoeding van de schade. Maar die vergoeding is (anders dan bij schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten) nooit 100% van de geleden schade. Iedere burger moet immers zelf opdraaien

voor wat normaal maatschappelijk risico is. De vergoeding is de geleden schade minus datgene wat volgens het normaal maatschappelijk risico voor rekening van de burger blijft. Daarom heet het ook *compensatie* van het nadeel en niet *vergoeding* van de schade.

17.9 Meerkeuzevragen

1. Tegen een uitspraak van de rechtbank (afdeling bestuursrecht) op een schadeverzoek staat geen hoger beroep open.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**

2. Wat is onjuist? Onder een schadeveroorzakende onrechtmatige handeling wordt verstaan:
 - a. schade als gevolg van een onrechtmatig besluit.
 - b. schade ten gevolge van onrechtmatige voorbereidingshandelingen.
 - c. schade door het niet tijdig nemen van het besluit.
 - d. schade als gevolg van een rechtmatig besluit.**

3. De burgerlijke rechter is exclusief bevoegd om schadevorderingen als gevolg van een onrechtmatig besluit hoger dan € 25.000 te beoordelen, indien het gaat om een:
 - a. ambtenarenzaak.
 - b. socialezekerheidszaak.
 - c. omgevingsrechtelijke zaak.**
 - d. belastingzaak.

4. Zowel de burgerlijke rechter als de bestuursrechter zijn bevoegd om schadevorderingen als gevolg van een onrechtmatig besluit beneden de € 25.000 te beoordelen.
Deze stelling is:
 - a. juist.**
 - b. onjuist.

5. Het verzoek om schadevergoeding kun je al doen tijdens het (hoger) beroep tegen het schadeveroorzakende besluit, maar ook nadat de bezwaar- of beroepsprocedure is afgerond.
Deze stelling is:
 - a. juist.**
 - b. onjuist.

Hoofdstuk 18 Klachtbehandeling

18.6 Kennisvragen

1. Om welke reden is de regeling over klachtbehandeling in de Awb opgenomen?

Om klachten serieus te nemen, zorgvuldig af te doen en in de toekomst te kunnen voorkomen.

2. Welke soorten klachtrecht zijn er?

Er zijn drie soorten klachtrecht: het intern klachtrecht, het extern klachtrecht en het beklagrecht.

3. Wie kan een klacht indienen?

Artikel 9:1, lid 1 Awb: ieder natuurlijk persoon of rechtspersoon.

4. Wat houdt het interne klachtrecht in?

Dat het bestuursorgaan zelf de klacht afdoet.

5. Wat houdt het externe klachtrecht in?

Dat de klachtafhandeling in handen is van een onafhankelijke instantie (een ombudsman bijvoorbeeld).

6. Wat houdt het beklagrecht in?

Het recht van een gedetineerde over de gang van zaken in de gevangenis of het huis van bewaring om een klacht in te dienen bij de instelling waar hij zit.

7. Is het oordeel van het bestuursorgaan over een klacht een voor beroep vatbare beslissing?

Ja, zie artikel 9:12 Awb.

8. In welke gevallen zal de ombudsman zich onbevoegd verklaren?

De bevoegdheid om van de klacht kennis te nemen is geregeld in artikel 9:22 Awb. Hij zal zich bijvoorbeeld onbevoegd verklaren als het een gedraging betreft waarop de rechterlijke macht toeziet of als tegen de gedraging beklag kan worden gedaan. Zie overigens artikel 9:22 Awb.

9. In welke gevallen is de ombudsman niet verplicht een onderzoek in te stellen?

De ombudsman is niet verplicht om onderzoek in te stellen als het bijvoorbeeld gaat om een aangelegenheid die behoort tot het algemeen regeringsbeleid of als het gaat om een algemeen verbindend voorschrift (art. 9:22 Awb).

Als blijkt dat het verzoekschrift niet voldoet aan de formele vereisten, als het verzoek kennelijk ongegrond is (art. 9:23 Awb), als het verzoek wordt ingediend later dan een jaar na de kennisgeving door het bestuursorgaan van de bevindingen van het onderzoek of nadat de klachtbehandeling door het bestuursorgaan op andere wijze is geëindigd dan wel ingevolge artikel 9:11 Awb beëindigd had moeten zijn....

10. Moet het bestuursorgaan de aanbeveling als bedoeld in artikel 9:27 lid 3 Awb opvolgen?

Nee, als de ombudsman aan het bestuursorgaan een aanbeveling doet, deelt het bestuursorgaan binnen een redelijke termijn aan de ombudsman mee op welke wijze aan de aanbeveling gevolg zal worden gegeven. Indien het bestuursorgaan overweegt de aanbeveling niet op te volgen, deelt het dat met redenen omkleed aan de ombudsman mee (art. 9:36 Awb).

18.7 Meerkeuzevragen

1. Tegen het oordeel van een bestuursorgaan over een klacht kan de klager beroep instellen bij de bestuursrechter.

Deze stelling is:

- a. juist.
- b. onjuist.**

2. Tegen een besluit inzake de behandeling van een klacht over een gedraging van een bestuursorgaan kan beroep worden ingesteld.

Deze stelling is:

- a. juist.
- b. onjuist.**

3. Iedereen heeft het recht om de ombudsman te verzoeken om een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop een bestuursorgaan zich jegens hem heeft gedragen, mits dit verzoek schriftelijk wordt ingediend.

Deze stelling is:

- a. juist.**
- b. onjuist.

Hoofdstuk 19 Bestuurlijk toezicht

19.6 Kennisvragen

1. Wat houdt bestuurlijk toezicht in?

Bestuurlijk toezicht is toezicht op bestuursorganen.

2. Wat is het verschil tussen negatief en positief toezicht?

Positief toezicht is niet in de Awb geregeld. Als door middel van een bevel of aanwijzing een 'hoger' bestuursorgaan een 'lager' bestuursorgaan verplicht tot een bepaald (positief) handelen, spreek je van positief toezicht. Negatief toezicht kun je onderverdelen in repressief en preventief toezicht en is in de Awb geregeld.

3. Wat is repressief toezicht?

Het besluit van een 'hoger' bestuursorgaan om een besluit te schorsen of te vernietigen valt onder het repressief toezicht.

4. Wat is preventief toezicht?

Een besluit waarbij een besluit pas inwerking treedt na goedkeuring door een 'hoger' orgaan of het besluit waarbij het 'lagere' bestuursorgaan bevoegd wordt een bepaald besluit te nemen valt onder het preventief toezicht.

5. Leg uit wanneer je spreekt van 'spontane' vernietiging.

In de gevallen dat er gesproken wordt van 'spontane' schorsing of 'spontane' vernietiging wordt daarmee bedoeld dat het bestuursorgaan dat tot schorsing of vernietiging is overgegaan dit uit eigen beweging heeft gedaan. Dus zonder verzoek van een belanghebbende.

19.7 Open vragen

Kroon vernietigt zondagsopening winkels Westland

1. Is er sprake van repressief of preventief toezicht?

Repressief toezicht: het besluit wordt achteraf vernietigd.

2. Is aan deze vernietiging een schorsing voorafgegaan?

Nee, dat valt niet uit de tekst van het artikel af te leiden.

3. Om welke reden(en) kan overgegaan worden tot vernietiging?

De gronden voor vernietiging zijn strijd met het recht of het algemeen belang: artikel 10:35 Awb.

4. Wat is in dit geval de oorzaak van de vernietiging geweest?

Uit de tekst valt af te leiden dat het gaat om een (te) ruime uitleg van de toerismebepaling in de Winkeltijdenwet. Het gaat dus om strijd met het recht, namelijk met de Winkeltijdenwet.

19.8 Meerkeuzevragen

1. Goedkeuring is een vorm van repressief toezicht.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**
2. Goedkeuring onder voorwaarde is mogelijk.
Deze stelling is: a.
juist.
 - b. onjuist.**
3. Gedeeltelijke goedkeuring is mogelijk als gedeeltelijke inwerkingtreding strookt met de aard en de inhoud van het besluit.
Deze stelling is:
 - a. juist.**
 - b. onjuist.
4. Besluiten kunnen slechts aan goedkeuring worden onderworpen in, bij of krachtens de wet bepaalde gevallen.
Deze stelling is:
 - a. juist.**
 - b. onjuist.
5. De schorsing van een besluit kan niet worden verlengd.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**
6. De schorsing van een besluit mag niet langer duren dan een jaar.
Deze stelling is:
 - a. juist.**
 - b. onjuist.

Hoofdstuk 20 Europees bestuursrecht

20.8 Kennisvragen

1. Welke instellingen heeft de Europese Unie?

De instellingen van de Unie zijn onder andere het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad van de Europese Unie (de Raad), de Europese Commissie en het Hof van Justitie van de EU.

2. Leg uit wat de taak is van de volgende instellingen:

- a. het Europees Parlement.

Het Europees Parlement bestaat uit vertegenwoordigers van de burgers van de EU (art. 14 lid 1 en 2 EU-Verdrag). Enerzijds oefent het Europees Parlement samen met de Raad de wetgevingstaak en de begrotingstaak uit, anderzijds oefent het onder de bij de Verdragen bepaalde voorwaarden politieke controle en adviserende taken uit.

- b. de Europese Raad.

De Europese Raad bestaat uit de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten, zijn voorzitter en de voorzitter van de Commissie (art. 15 lid 1 en 2 EU-Verdrag). De Europese Raad geeft de nodige impulsen voor de ontwikkeling van de Unie en bepaalt de algemene politieke beleidslijnen en prioriteiten. Hij oefent geen wetgevingstaak uit.

- c. de Raad van de Europese Unie (de Raad).

De Raad bestaat uit vertegenwoordigers van de lidstaten (van iedere lidstaat één) op ministerieel niveau. Zo'n vertegenwoordiger op ministerieel niveau is gemachtigd om de regering van zijn lidstaat te binden en om het stemrecht uit te oefenen (art. 16 lid 1 en 2 EU-Verdrag).

De Raad oefent samen met het Europees Parlement de wetgevingstaak en de begrotingstaak uit. Hij oefent onder de bij de Verdragen bepaalde voorwaarden beleidsbepalende en coördinerende taken uit.

- d. de Europese Commissie.

De Commissie bestaat uit zo veel commissarissen als er lidstaten zijn (op dit moment 27), elk land levert één commissaris. De Europese Raad draagt een kandidaat-voorzitter voor de Commissie voor die door het Europees Parlement moet worden goedgekeurd. Heeft het Parlement de voorzitter goedgekeurd, dan kan hij of zij zijn Commissie gaan samenstellen.

Daarvoor kiest hij uit de kandidaten die de lidstaten voordragen. Vervolgens moeten de Raad en het Europees Parlement allebei hun goedkeuring geven aan de volledige Commissie.

De Commissie bevordert het algemeen belang van de Unie en neemt daartoe passende initiatieven. Zij ziet toe op de toepassing van zowel de Verdragen als de maatregelen die de instellingen krachtens deze Verdragen vaststellen. Onder de controle van het Hof van Justitie van de Europese Unie ziet de Commissie toe op de toepassing van het recht van de Unie. Zij voert de begroting uit en beheert de programma's (art. 17 lid 1 en 2 EU-Verdrag). De commissarissen hebben ieder ook hun eigen portefeuille, bijvoorbeeld Handel of Vervoer.

e. het Hof van Justitie van de EU.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie doet uitspraak overeenkomstig de Verdragen inzake:

- door een lidstaat, een instelling of een natuurlijke of rechtspersoon ingesteld beroep;
- op verzoek van de nationale rechterlijke instanties bij wijze van prejudiciële beslissing over de uitlegging van het recht van de Unie en over de geldigheid van de door de instellingen vastgestelde handelingen;
- in de overige bij de Verdragen bepaalde gevallen (art. 19 lid 1 en 2 EU-Verdrag).

3. Welke rechtsbronnen spelen een belangrijke rol in het Europees bestuursrecht?

Belangrijke bronnen van het Europees bestuursrecht zijn het recht van de Europese Unie en van het EVRM. Die bronnen spelen een belangrijke rol in het bestuurs(proces)recht op nationaal niveau. De jurisprudentie van het Hof van Justitie en het ongeschreven recht zijn ook belangrijke bronnen.

4. Wat is de taak van het Hof van Justitie van de EU?

Nationale rechters vragen uitleg hoe een bepaling van het EU-recht moet worden uitgelegd aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, gevestigd te Luxemburg. De nationale rechters vragen om advies als er twijfel bestaat over de interpretatie of geldigheid van bepaalde EU-regels.

5. Wat is de taak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens?

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens is bevoegd om verzoeken van burgers te behandelen inzake schending van de in het EVRM opgenomen rechten.

6. Wat houdt het non-discriminatievereiste in?

Het beginsel van gelijkwaardigheid (ook wel het non-discriminatievereiste genoemd) stelt de voorwaarde dat de regels die van toepassing zijn op geschillen die binnen de werkingssfeer van het recht van de Europese Unie vallen, niet ongunstiger mogen zijn dan die voor soortgelijke nationale vorderingen gelden.

7. Leg het beginsel van effectiviteit uit.

Het beginsel van effectiviteit houdt in dat de uitoefening van de rechten van de Europese Unie niet door de nationale regels praktisch onmogelijk wordt gemaakt.

8. Leg uit wat een prejudiciële beslissing inhoudt.

Prejudiciële beslissingen moeten voorkomen dat de rechters de EU-wetgeving verschillend uitleggen. Het stellen van de prejudiciële vraag houdt in dat de nationale bestuursrechter een vraag over de geldigheid van een handeling van een instelling van de Europese Unie voorlegt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (art. 19 lid 3 sub b EU-Verdrag).

20.9 Meerkeuzevragen

1. Het Europees Parlement behandelt onder andere de EU-begroting en keurt deze goed.
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - a. onjuist.
2. De Europese Raad heeft geen wetgevende bevoegdheid:
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - a. onjuist.
3. De Raad van de Europese Unie stelt EU-wetgeving vast:
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - a. onjuist.
4. De Europese Commissie vormt en handhaaft het EU-beleid door wetsvoorstellen in te dienen bij het Parlement en bij de Raad:
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - a. onjuist.
5. Het Hof van Justitie ziet erop toe dat de EU-wetgeving in alle landen van de EU op dezelfde wijze wordt geïnterpreteerd en toegepast:
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - a. onjuist.
6. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens kan een zaak pas in behandeling nemen nadat alle nationale rechtsmiddelen zijn uitgeput.

Deze stelling is:

- a. **juist.**
- a. onjuist.

7. Een verordening die in werking is getreden, dient vervolgens door elke bedoelde lidstaat geïmplementeerd te worden in haar nationale rechtsorde.

Deze stelling is:

- a. juist.
- a. **onjuist.**

8. De nationale bestuursrechter zal een vraag over de geldigheid van een handeling van een instelling van de Europese Unie moeten voorleggen aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Deze stelling is:

- a. juist.
- a. **onjuist.**

9. Vóórdat een richtlijn in een lidstaat kan worden toegepast, geldt dat:

- a. **deze lidstaat een wet moet aannemen waarin deze richtlijn is verwerkt.**
- b. deze lidstaat in ieder geval zijn toestemming moet geven.
- c. er niets meer hoeft te gebeuren.
- d. het Europees Hof van Justitie hiervoor toestemming moet geven.

10. Het Europees Hof van Justitie in Luxemburg kent een aantal bevoegdheden. Een van deze bevoegdheden is het nemen van prejudiciële beslissingen. Hieronder volgen vier stellingen over deze bevoegdheid. Geef aan welke stelling juist is.

- a. Bij het nemen van een prejudiciële beslissing doet het Hof uitspraak op een hoger beroep dat is ingesteld door een EU-burger tegen een beslissing van een nationale rechtbank.
- b. Bij het nemen van een prejudiciële beslissing doet het Hof een uitspraak in een conflict tussen een lidstaat en de Europese commissie.
- c. Bij het nemen van een prejudiciële beslissing doet het Hof een uitspraak in een conflict tussen een derde staat (geen EU-lidstaat) en de Europese commissie, mits deze derde staat de bevoegdheid tot het doen van beslissingen door het Hof uitdrukkelijk heeft aanvaard.
- d. **Bij het nemen van een prejudiciële beslissing geeft het Hof een antwoord op een rechtsvraag van een rechter van een van de lidstaten van de EU.**

11. Op welke wijze wordt de Europese Commissie aangesteld?

- a. De nieuwe commissie wordt door de regeringsleiders van de lidstaten van de EU samengesteld, waarna de nieuwe leden gezamenlijk de voorzitter kiezen.
- b. De regeringen van de lidstaten stellen gezamenlijk een nieuwe voorzitter voor en na goedkeuring door de nationale parlementen kiest deze zijn commissieleden uit een lijst van mogelijke commissieleden die is opgesteld door het Europees Hof van Justitie.
- c. **De regeringen van de lidstaten stellen gezamenlijk een nieuwe voorzitter voor en na goedkeuring door het Europees parlement kiest deze in**

overleg met de regeringen van de lidstaten de overige leden van de commissie. Nadat de hele commissie het vertrouwen van het Europees parlement heeft gekregen, kan zij met haar werk beginnen.

- d. De nationale parlementen van de lidstaten en het Europees parlement kiezen in een gezamenlijke vergadering (de grote raad) een nieuwe commissievoorzitter, die vervolgens de leden van zijn commissie op basis van deskundigheid uitzoekt. Zodra deze lijst klaar is, worden de afzonderlijke commissieleden beoordeeld door een gezamenlijke vergadering van de EU-raad en het EU-parlement. Pas zodra alle geselecteerde commissieleden zijn goedgekeurd, kan de commissie met haar werk beginnen.

Hoofdstuk 21 Oefenvragen

Hoofdstuk 1 Inleiding bestuursrecht

1. Het specialiteitsbeginsel houdt in dat de bevoegdheid van de overheid alleen kan worden aangewend voor het specifieke doel waarvoor die wet is bedoeld.
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - a. onjuist.

2. Jan vraagt een omgevingsvergunning aan bij het college van B&W in zijn woonplaats Arnhem. Hij wil namelijk zijn huis drastisch verbouwen, omdat hij de woonkamer en de slaapkamers in verband met gezinsuitbreiding te klein vindt. Zijn buurman Klaas is woedend en gaat over tot actie.
Deze casus ligt op het terrein van het:
 - a. **bestuursrecht.**
 - a. huurrecht.
 - b. strafrecht.
 - c. burendrecht.

3. Een auto van de gemeentelijke plantsoendienst veroorzaakt een ongeluk. De gemeente besluit een schadevergoeding toe te kennen aan de gedupeerden. De gemeente handelt op basis van het:
 - a. strafrecht.
 - a. bestuursrecht.
 - b. **burgerlijk recht.**

4. Wanneer de gemeente Doetinchem een aantal nieuwe computers aanschaft om op het gemeentehuis de oude computers te vervangen, is er sprake van een:
 - a. **privaatrechtelijke rechtshandeling.**
 - a. publiekrechtelijke rechtshandeling.
 - b. besluit.
 - c. feitelijke handeling.

5. Het bestuursrecht maakt deel uit van het:
 - a. **publiekrecht.**
 - b. staatsrecht.
 - c. strafrecht.
 - d. privaatrecht.

6. Wat is de betekenis van het specialiteitsbeginsel?
 - a. Dat de overheid haar bevoegdheden niet mag misbruiken om daarmee oneigenlijke doeleinden na te streven.
 - b. **Dat de overheid alleen haar bevoegdheden mag gebruiken om die belangen te behartigen waarvoor de regeling waarop de bevoegdheid berust is vastgesteld.**

- c. Dat de overheid de bijzondere belangen van burgers in haar besluitvorming dient mee te wegen.
 - d. Dat de overheid haar bevoegdheden slechts mag gebruiken na het doorlopen van de speciale, op het besluit toegespitste besluitvormingsprocedures die de Awb voorschrijft.
7. Welke van de onderstaande stellingen is juist?
- a. **Een burger mag zich door elke advocaat laten bijstaan.**
 - b. Een burger mag zich laten bijstaan als de overheid daarmee instemt.
 - c. Een burger mag zich nooit laten bijstaan, alleen vertegenwoordiging is mogelijk.
 - d. Een advocaat mag alleen als vertegenwoordiger niet worden geweigerd.
8. Welke van onderstaande stellingen is juist?
- a. Appcontact met het gemeentebestuur is altijd mogelijk.
 - b. **Appcontact met het gemeentebestuur is alleen rechtsgeldig als de gemeente daarmee instemt.**
 - c. Alleen een advocaat kan rechtsgeldig gebruik maken van communicatie via de fax.
 - d. Elektronische verzending van berichten door het gemeentebestuur is altijd rechtsgeldig.
9. Het gemeentebestuur van Arnhem besluit, om zijn gemeentekas te spekken, dat uitsluitend een rijbewijs wordt afgegeven indien hiervoor een vergoeding van € 1.500 wordt betaald.
Stelling: Het besluit om aan de uitgifte van een rijbewijs een financiële bijdrage van € 1.500 te koppelen is in strijd met het specialiteitsbeginsel.
Deze stelling is:
- a. **juist.**
 - a. onjuist.
12. De gemeente Arnhem geeft opdracht aan Bouwbedrijf Middendorp om het gemeentehuis te verbouwen.
Deze opdracht is:
- a. **Privaatrechtelijk van aard.**
 - b. Publiekrechtelijk van aard.
13. In welke van de volgende situaties is geen sprake van publiekrechtelijk handelen?
- a. **De gemeente Arnhem koopt een dienstauto voor de burgemeester.**
 - b. Jan-Willem wordt wegens diefstal veroordeeld tot een werkstraf van twee maanden.
 - c. Het gemeentebestuur van Nijmegen verleent Robert een vergunning voor het bouwen van een dakkapel.

14. De provincie Utrecht bestelt bij cateringsbedrijf Meezen een maaltijd voor het college van Gedeputeerde Staten. Wat is juist? De koopovereenkomst is een:
- privaatrechtelijke rechtshandling.**
 - publiekrechtelijke rechtshandeling.
 - besluit.
 - feitelijke handeling.
15. Huurder Sander wil van verhuurder Martin toestemming hebben voor een kleine verbouwing van de slaapkamer. Deze vraag ligt op het terrein van bestuursrecht. Deze bewering is:
- juist.
 - onjuist.**
16. Kan een gemachtigde (niet zijnde een advocaat) worden geweigerd door een bestuursorgaan?
- Ja, dat kan als er ernstige bezwaren bestaan tegen de gemachtigde.**
 - Nee, dit kan niet. Dit zou in strijd zijn met het beginsel van fair play.
15. Welke bewering is juist? De Algemene wet bestuursrecht maakt deel uit van:
- alleen het publiekrecht.**
 - zowel het privaatrecht als publiekrecht.
 - alleen het privaatrecht.

Hoofdstuk 2 Bevoegdheidsverkrijging

1. Attributie geschiedt doorgaans aan bestuursorganen, maar soms ook aan ambtenaren. Deze stelling is:
- juist.**
 - onjuist.
2. Bestuursorganen kunnen alleen hun bevoegdheden geheel, gedeeltelijk of tijdelijk overdragen aan een ander orgaan indien de wet in die mogelijkheid voorziet. Deze stelling is:
- juist.**
 - onjuist.
3. Onder delegatie wordt verstaan dat bestuursorganen hun bevoegdheden geheel, gedeeltelijk of tijdelijk overdragen aan een ander orgaan. Deze stelling is:
- juist.**
 - onjuist.
4. Als een ambtenaar een geattribueerde bevoegdheid uitoefent is de ambtenaar bestuursorgaan.

Deze stelling is:

- a. **juist.**
- b. onjuist.

5. Als een ambtenaar een gemandateerde bevoegdheid uitoefent, is de ambtenaar bestuursorgaan.

Deze stelling is:

- a. juist.
- b. **onjuist.**

6. Het verlenen van mandaat is slechts toegestaan indien de wettelijke regeling waarop de te mandateren bevoegdheid berust daarin voorziet.

Deze stelling is:

- a. juist.
- b. **onjuist.**

7. Indien een bevoegdheid door een bepaald bestuursorgaan gedelegeerd wordt, kan dit orgaan de betreffende bevoegdheid altijd nog zelf uitoefenen.

Deze stelling is:

- a. juist.
- b. **onjuist.**

8. Een gedelegeerde bevoegdheid kan door het bestuursorgaan waaraan de bevoegdheid is gedelegeerd niet worden gemandateerd aan een ondergeschikte.

Deze stelling is:

- a. juist.
- b. **onjuist.**

9. Attributie van een bestuursbevoegdheid kan ook plaatsvinden aan ambtenaren die hiërarchisch ondergeschikt zijn aan een bestuursorgaan.

Deze stelling is:

- a. **juist.**
- b. onjuist.

10. De Algemene wet bestuursrecht stelt geen eisen aan het verlenen van mandaat door een bestuursorgaan.

Deze stelling is:

- a. juist.
- b. **onjuist.**

11. De vereniging 'Het Friesche paard' houdt een stamboek bij. Op grond van art. 3 van het Fokkerijbesluit is de vereniging aan te merken als een erkende organisatie die een stamboek mag bijhouden.

Stelling: De vereniging heeft op basis van het Fokkerijbesluit een geattribueerde bevoegdheid verkregen.

Deze stelling is:

- a. **juist.**
- b. onjuist.

12. Van attributie is sprake als de Wegenverkeerswet aan het Centraal Bureau voor de Rijvaardigheidsbewijzen de bevoegdheid toekent om rijexamens af te nemen.

Deze stelling is:

- a. **juist.**
- b. onjuist.

13. Van mandaat is sprake als bijstandsuitkeringen worden vastgesteld door de directeur van de gemeentelijke sociale dienst namens de wethouder van sociale zaken.

Deze stelling is:

- a. **juist.**
- b. onjuist.

14. Degene die een bevoegdheid heeft gekregen op basis van delegatie is volgens de wet verantwoordelijk voor zijn beslissingen.

Deze stelling is:

- a. **juist.**
- b. onjuist.

Hoofdstuk 3 Belanghebbende

1. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State oordeelde over een beroepschrift dat was ingediend tegen het verlenen van een vergunning voor de verbouwing van het Amsterdamse Concertgebouw. De indieners van het beroepschrift waren het niet eens met de verleende toestemming voor een ingrijpende verbouwing en modernisering van het Concertgebouw, onder meer omdat zij meenden dat het monumentale karakter van het gebouw ernstig zou worden aangetast. Een van de indieners van het beroepschrift, mevrouw R. Stotijn, bracht in dit verband onder meer naar voren dat haar vader als een van de bekende orkestleden van het Concertgebouworkest een exceptionele verbondenheid had met het Concertgebouw en als blijkt daarvan vanuit dat gebouw is begraven. Zij stelde dat de verbouwing voor haar een architectonische breuk met het verleden zou betekenen en een aantasting van de gaafheid van het gebouw waaraan de herinnering van haar vader was verbonden. Zij achtte daarom de verbouwing een persoonlijke krenking. De Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak kwam tot het oordeel dat het beroep van mevrouw Stotijn niet-ontvankelijk was. Deze mevrouw kon namelijk niet als belanghebbende bij het besluit tot verlening van de bouwvergunning worden aangemerkt. Aan welk van de onderstaande criteria met betrekking tot het zijn van belanghebbende voldeed mevrouw Stotijn niet? Zij had geen:

- a. eigen belang.
- b. **objectief belang.**

- c. actueel belang.
 - d. persoonlijk belang.
2. De gemeente Haarlem is van mening dat er met name ten behoeve van studenten een centrum van moderne muziek moet komen. Het college van burgemeester en wethouders geeft een omgevingsvergunning af aan bouwbedrijf ABC voor de bouw van een concertgebouw en voor het kappen van een lindeboom, waaraan het voorschrift wordt verbonden dat de vergunninghouder een lindeboom moet planten in de wijk Pathmos.
- De direct-omwonenden komen tegen de twee besluiten op. De stichting 'Bomenbehoud Haarlem' die als statutaire doelstelling heeft zoveel mogelijk bomen in Haarlem te behouden maakt ook bezwaar tegen beide besluiten. De werknemers van het reeds bestaande muziekcentrum in de stad maken eveneens bezwaar, aangezien zij vrezen dat door de bouw van het nieuwe concertgebouw zij hun baan zullen verliezen. De vergunninghouder maakt alleen bezwaar tegen het voorschrift dat hij een boom moet planten.
- Wie van de volgende (rechts)personen dient/dienen *niet* als belanghebbende(n) in de zin van de Algemene wet bestuursrecht te worden beschouwd?
- a. De direct-omwonenden.
 - b. De stichting 'Bomenbehoud Haarlem'.
 - c. **De werknemers van het reeds bestaande muziekcentrum.**
 - d. De vergunninghouder.
3. Studente Florence wil de kapvergunning van het college van de gemeente Den Haag aanvechten. Haar bezwaar wordt niet-ontvankelijk verklaard omdat ze geen belanghebbende is. Ze voldoet namelijk niet aan het zicht-criterium. Aan welk van de onderstaande criteria met betrekking tot het zijn van belanghebbende voldeed Florence niet?
- Zij had geen:
- a. eigen belang.
 - b. objectief belang.
 - c. actueel belang.
 - d. **persoonlijk belang.**
4. Rechtspersonen kunnen volgens de Awb geen belanghebbende zijn. Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**

Hoofdstuk 4 Het besluit

1. Welk orgaan is geen bestuursorgaan in de zin van artikel 1:1 Awb?
- a. Het dagelijks bestuur van het Productschap voor Vee en Vlees.
 - b. De minister van Economische Zaken.
 - c. **De Centrale Raad van Beroep.**

2. Welke van de onderstaande beslissingen is een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht?
 - a. De ontslagbrief van een APK-keurmeester.
 - b. Burgemeester en wethouders van Nijmegen leggen het besluit om drie bestelbussen te kopen schriftelijk vast.
 - c. **De brief aan de heer Borger waarin het college van burgemeester en wethouders zijn aanvraag van een vergunning voor een door hem te bouwen garage afwijst.**
 - d. De schriftelijke beslissing van het college van burgemeester en wethouders om een verkeersdrempel aan te leggen.

3. Welke van de onderstaande beslissingen is een besluit in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht?
 - a. De huurovereenkomst tussen het college van B&W en Tentverhuur BV vanwege de huur voor een feesttent.
 - b. Het gemeentebestuur van Nijmegen legt haar besluit om drie bestelbussen te kopen schriftelijk vast.
 - c. **De brief aan de heer Visser waarin het college van burgemeester en wethouders zijn aanvraag van een vergunning voor een door hem te bouwen huis afwijst.**
 - d. De schriftelijke beslissing van het college van burgemeester en wethouders om een verkeersdrempel aan te leggen.

4. Welke van de onderstaande personen, colleges of organen is een bestuursorgaan?
 - a. De Raad van State.
 - b. De Algemene Rekenkamer.
 - c. De Raad voor de rechtspraak.
 - d. **De Nederlandsche Bank N.V.**

5. Zelfstandige bestuursorganen kunnen nooit als a-organen als bedoeld in artikel 1:1 van de Algemene wet bestuursrecht worden aangemerkt.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. **onjuist.**

6. De provincie Gelderland koopt bij cateringbedrijf Dirk een aantal broodjes.
Stelling: De koopovereenkomst is een besluit in de zin van artikel 1:3 lid 1 Awb.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. **onjuist.**

7. Een bestuursorgaan kan deel uitmaken van een privaatrechtelijke rechtspersoon.
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - b. onjuist.

Hoofdstuk 5 De beschikking

1. Artikel 28 lid 1 van de Arbowet luidt als volgt: ‘Een daartoe aangewezen toezichthouder is bevoegd mondeling of bij gedagtekend schrijven te bevelen, dat personen niet mogen blijven in door hem aangewezen plaatsen, of dat door hem aangewezen werkzaamheden worden gestaakt dan wel niet mogen worden aangevangen, indien naar zijn redelijk oordeel dat verblijf of die werkzaamheden ernstig gevaar opleveren voor personen.’
Een op grond van dit artikel door de toezichthouder gegeven mondeling bevel aan een afvalinzamelingsbedrijf om bepaalde werkzaamheden te staken vanwege direct gevaar voor het personeel is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht niet zijnde een beschikking.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. **onjuist.**
2. Artikel 28 lid 1 van de Arbowet luidt als volgt: ‘Een daartoe aangewezen toezichthouder is bevoegd mondeling of bij gedagtekend schrijven te bevelen, dat personen niet mogen blijven in door hem aangewezen plaatsen, of dat door hem aangewezen werkzaamheden worden gestaakt dan wel niet mogen worden aangevangen, indien naar zijn redelijk oordeel dat verblijf of die werkzaamheden ernstig gevaar opleveren voor personen.’
Een op grond van dit artikel door de toezichthouder gegeven mondeling bevel aan een afvalinzamelingsbedrijf om bepaalde werkzaamheden te staken vanwege direct gevaar voor het personeel is een publiekrechtelijke rechtshandeling.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. **onjuist.**
3. Een op grond van dit artikel door de toezichthouder gegeven mondeling bevel aan een afvalinzamelingsbedrijf om bepaalde werkzaamheden te staken vanwege direct gevaar voor het personeel is een publiekrechtelijke rechtshandeling.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. **onjuist.**
4. Een vergunning is altijd een beschikking.
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - b. onjuist.
5. Welk van de volgende beslissingen is een beschikking in de zin van de Awb?
 - a. Het stopteken van een politieagent.
 - b. De algemene plaatselijke verordening van Haarlem.
 - c. **De beslissing op een bezwaarschrift, ingesteld tegen een weigering een bijstandsuitkering te verlenen.**

6. Wat hoort *niet* in het onderstaande rijtje thuis?
- Een omgevingsplan.
 - De beleidsregel aanpak illegale gokhallen.
 - Een omgevingsvergunning.**
7. Wat is een beschikking in de zin van de Awb?
- Een schriftelijke beslissing van de gemeenteraad om een verordening vast te stellen.
 - De schriftelijke beslissing van het college van gedeputeerde staten om een omgevingsplan goed te keuren.
 - De schriftelijke beslissing van de burgemeester om aan vereniging Z toestemming te verlenen tot het houden van een collecte.**
8. Een kenmerk van een beschikking is *niet*:
- dat het gericht is op een rechtsgevolg.
 - dat het zowel op basis van een publiekrechtelijke als een privaatrechtelijke bevoegdheid tot stand kan komen.**
 - dat het van een bevoegd overheidsorgaan afkomstig is.
9. In de gemeente Roderloo heeft men problemen met de afvoer van het rioolwater. Bij regenachtig weer loopt het rioolwater over hetgeen veel overlast veroorzaakt bij bewoners van de gemeente. Het gemeentebestuur heeft, om de overlast te beperken, een besluit genomen om de eigenaar van een lager gelegen perceel te verplichten het rioolwater tijdelijk op te vangen.
Deze beschikking wordt aangemerkt als een:
- aflopende beschikking.
 - duurzame beschikking.
 - gebonden beschikking.
 - ambtshalve en belastende beschikking.**
10. Welk besluit hoort *niet* in het onderstaande rijtje thuis?
- Een wettelijke regeling.
 - Een gemeentelijke verordening.
 - Een beleidsnotitie van B&W.
 - Een beschikking.**

Hoofdstuk 6 Besluit van algemene strekking

1. Een voorbeeld van een besluit van algemene strekking is:
- de afwijzing door de gemeenteraad van een aanvraag omgevingsvergunning.
 - het schriftelijke besluit van een gemeenteraad tot verhoging van de onroerende zaakbelasting.**
 - het schriftelijke besluit van de gemeenteraad een stuk grond aan de ABN AMRO te verkopen voor de bouw van een nieuw kantoor.
 - het schriftelijke besluit van de gemeenteraad een voorlichtingsboekje over taken en werkzaamheden van het gemeentebestuur uit te geven.

2. Welke stelling is juist?
- De afgifte van deze omgevingsvergunning is een voorbeeld van een meerzijdige publiekrechtelijke handeling.
 - Als de gemeente Hengelo een overeenkomst sluit met een fabrikant met betrekking tot aankoop van drie nieuwe vuilniswagens, is er sprake van een beschikking.
 - Als het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam besluit dat de exploitatievergunning van Paradiso met directe ingang zal worden ingetrokken, is er sprake van een beschikking.**
 - In de gemeente Arnhem wordt door de gemeenteraad een verordening vastgesteld waarin onder andere is bepaald dat voor bezitters van honden een bepaald bedrag per jaar aan hondenbelasting moet worden betaald.
3. Voorwaarde voor het opstellen van beleidsregels door een bestuursorgaan is het beschikken over een:
- discretionaire bevoegdheid.**
 - geattribueerde bevoegdheid.
 - volledig gebonden bestuursbevoegdheid.
4. Het planten van bomen door ambtenaren van de plantsoendienst van de gemeente Haarlem in het volkspark is een privaatrechtelijke rechtshandeling.
Deze stelling is:
- juist.
 - onjuist.**
5. Het aanwijzen van een weg door het college van burgemeester en wethouders als eenrichtingsweg in de zin van de Wegenverkeerswet is een besluit van algemene strekking, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift.
Deze stelling is:
- juist.**
 - onjuist.
6. Op grond van de gemeentelijke parkeerverordening kunnen burgemeester en wethouders weggedeelten aanwijzen die bestemd zijn voor het parkeren door vergunninghouders. Burgemeester en wethouders wijzen de Kasteellaan aan als weg die bestemd is voor het parkeren door vergunninghouders. Dit besluit is schriftelijk genomen en bekend gemaakt. Welke bewering is juist?
- Dit besluit is een algemeen verbindend voorschrift.
 - Dit besluit is een gebonden beschikking.
 - Dit besluit is een concretiserend besluit van algemene strekking.**
 - Dit besluit is een belastende beschikking.
7. Welke van de volgende beslissingen hoort niet in het onderstaande rijtje thuis?
- Een wettelijke regeling.
 - Een provinciale verordening.

- c. Een beleidsnota van B&W.
 - d. **Een vergunning.**
8. Bij welke keuzemogelijkheden is sprake van een besluit van algemene strekking?
Een schriftelijke beslissing van het college van burgemeester en wethouders tot:
- a. het verstrekken van subsidie aan een plaatselijke ondernemer.
 - b. Het afwijzen van een aanvraag om subsidie aan een plaatselijke ondernemer.
 - c. het verlenen van een vergunning aan een stichting.
 - d. **het vaststellen van nadere regels op grond van een gemeentelijke verordening.**

Hoofdstuk 7 De algemene beginselen van behoorlijk bestuur

1. Een gemeente is ook aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur gebonden wanneer door haar een puur privaatrechtelijke rechtshandeling wordt verricht, welke handeling niets met het publiekrecht te maken heeft.
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - b. onjuist.

2. Wanneer een belanghebbende met succes een beroep doet op het vertrouwensbeginsel, dan levert dit in beginsel een andersluidend besluit op.
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - b. onjuist.

3. Welke bewering is onjuist? Als een formeel beginsel van behoorlijk bestuur is geschonden bij het nemen van een besluit door een bevoegd orgaan, dan dient er een nieuw besluit te worden genomen dat:
 - a. op zich niet hoeft af te wijken van het bestreden besluit.
 - b. inhoudelijk totaal anders kan zijn dan het bestreden besluit.
 - c. **op grond van de discretionaire bevoegdheid van het bevoegde orgaan per definitie zowel formeel als materieel dient te verschillen van het bestreden besluit.**

4. Wanneer een gemeente een aantal nieuwe computers koopt, dient de gemeente onder andere rekening te houden met het zorgvuldigheidsbeginsel.
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - b. onjuist.

5. Welke bewering is onjuist? Het vertrouwensbeginsel is een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur en
 - a. dient door de overheid te worden gerespecteerd bij het nemen en voorbereiden van besluiten.
 - b. is een formeel beginsel van behoorlijk bestuur.

- c. speelt een rol bij de rechtmatigheidstoetsing van besluiten.
 - d. **is hetzelfde beginsel als het rechtszekerheidsbeginsel.**
6. Geen voorbeeld van een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur is het:
- a. vertrouwensbeginsel.
 - b. gelijkheidsbeginsel.
 - c. **bekendmakingsbeginsel.**
 - d. beginsel van fair play.
7. Stelling: Het rechtszekerheidsbeginsel is een algemeen beginselen van behoorlijk bestuur dat niet in de Awb is gecodificeerd (= in de wet opgenomen).
Deze stelling is:
- a. **juist.**
 - b. onjuist.
8. Bestuursorganen moeten altijd rekening houden met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur bij het nemen van besluiten.
Deze stelling is:
- a. **juist.**
 - b. onjuist.

Hoofdstuk 8 De formele beginselen van behoorlijk bestuur

1. Indien een aanvraag van een vereniging voor een bepaalde subsidie door het bestuursorgaan zonder nadere toelichting wordt afgewezen, is sprake van schending van het:
- a. formele zorgvuldigheidsbeginsel.
 - b. **motiveringsbeginsel.**
 - c. zowel het formele zorgvuldigheidsbeginsel als het motiveringsbeginsel.
2. Het formele zorgvuldigheidsbeginsel is uitsluitend van toepassing op besluiten in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht.
Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**
3. Een belanghebbende krijgt op herhaaldelijk verzoek van zijn zijde niet de documenten van het gemeentebestuur die hij nodig heeft om een zaak die hij heeft aangespannen tegen die gemeente goed te kunnen voorbereiden.
Welk beginsel is dan geschonden?
Het beginsel dat staat in:
- a. **Artikel 2:4 Awb.**
 - b. Artikel 3:2 Awb.
 - c. Artikel 3:3 Awb.
 - d. Artikel 3:4 lid 1 Awb.

Hoofdstuk 9 De materiële beginselen van behoorlijk bestuur

1. Café De Stier veroorzaakt met regelmaat geluidsoverlast. Buurvrouw Wilmerink doet 's nachts geen oog dicht en verzoekt het college van burgemeester en wethouders om de alcoholwetvergunning van het café in te trekken. Een week na het verzoek van mevrouw Wilmerink bericht het college van burgemeester en wethouders aan de vergunninghouder dat de vergunning voor een maand is ingetrokken.
In strijd met welk beginsel van behoorlijk bestuur handelt het college van burgemeester en wethouders?
 - a. **Het zorgvuldigheidsbeginsel.**
 - b. Het gelijkheidsbeginsel.
 - c. Het formele rechtszekerheidsbeginsel.
 - d. Het evenredigheidsbeginsel.
2. Als het college van burgemeester en wethouders besluit een schadevergoeding toe te kennen aan een burger omdat die burger door een besluit disproportioneel veel schade lijdt, houdt het college in dit geval rekening met het:
 - a. fair-playbeginsel.
 - b. gelijkheidsbeginsel.
 - c. motiveringsbeginsel.
 - d. **evenredigheidsbeginsel.**
3. Het college van burgemeester en wethouders heeft een aanvraag om een omgevingsvergunning ontvangen van de heer Hendriks. De aanvraag wordt niet getoetst aan de wettelijke bepalingen.
Het college van burgemeester en wethouders bericht de heer Hendriks dat de vergunning wordt afgewezen. Geef aan welke bewering juist is. Het besluit van het college van burgemeester en wethouders is:
 - a. strijdig met het materiële zorgvuldigheidsbeginsel.
 - b. strijdig met het evenredigheidsbeginsel.
 - c. een concretiserend besluit van algemene strekking en is onaantastbaar.
 - d. **in strijd met het formele zorgvuldigheidsbeginsel.**
4. Een ambtenaar komt te laat op zijn werk. Hij wordt om die reden ontslagen. Het besluit heeft op zich een goede motivering en is met veel zorgvuldigheid voorbereid. Ook zijn de belangen van de administratie en die van de ambtenaar afgewogen. Toch meent de advocaat van de ambtenaar dat het besluit niet deugt. Op welke grond is het besluit met succes vernietigbaar?
 - a. Het gelijkheidsbeginsel.
 - b. Het vertrouwensbeginsel.
 - c. **Het evenredigheidsbeginsel.**
 - d. Détournement de pouvoir.
5. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen leggen een last onder dwangsom op aan een café-eigenaar met als zogenaamde reden ernstige

overlast van het café. In werkelijkheid wil het college ervoor zorgen dat het café failliet gaat. Dit handelen is in strijd met:

- a. **het verbod van détournement de pouvoir.**
- b. het verbod van willekeur.
- c. het vertrouwensbeginsel.
- d. rechtszekerheidsbeginsel.

Hoofdstuk 10 Handhaving

1. De algemene regeling van de bestuurlijke boete vinden we in:
 - a. **titel 5.4 van de Awb.**
 - b. de Beroepswet.
 - c. het Wetboek van Strafrecht.
 - d. de Omgevingswet.
2. De bestuurlijke boete is een punitieve sanctie.
Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - b. onjuist.
3. Geen voorbeeld van een reparatoire sanctie is:
 - a. een last onder dwangsom.
 - b. een last onder bestuursdwang.
 - c. het intrekken van een begunstigende beschikking.
 - d. **een bestuurlijke boete.**
4. Samenloop (= gelijktijdig twee sancties opleggen voor dezelfde overtreding) van verschillende sancties is toegestaan in de volgende gevallen:
 - a. een last onder dwangsom in combinatie met een last onder bestuursdwang.
 - b. **het intrekken van een begunstigende beschikking in combinatie met een bestuurlijke boete.**
 - c. een last onder dwangsom in combinatie met het intrekken van een begunstigende beschikking.
 - d. een bestuurlijke boete in combinatie met een strafrechtelijke boete.
5. Wat is juist? Een preventieve sanctie kan alleen worden opgelegd:
 - a. bij een last onder dwangsom.
 - b. bij een last onder bestuursdwang.
 - c. **zodra gevaar voor een overtreding klaarblijkelijk (= onmiskenbaar) dreigt.**
 - d. zodra er een indicatie van een klaarblijkelijke overtreding is.
6. De Vries heeft het college van burgemeester en wethouders verzocht om handhavend op te treden tegen de illegaal gebouwde schuur van zijn buurman. Het college van burgemeester en wethouders legt een last onder dwangsom op om de

schuur te verwijderen maar de buurman doet dat niet binnen de termijn. Welke van de volgende stellingen is juist?

- a. De buurman moet nu aan De Vries de dwangsom betalen.
- b. De buurman kan gewoon wachten tot de bestuursrechter zich heeft uitgesproken over de rechtmatigheid van het besluit.
- c. De buurman kan nu alsnog een aanvraag indienen om een vergunning voor de schuur en als hij die krijgt, hoeft hij achteraf toch geen dwangsom te betalen.
- d. **De buurman moet de dwangsom aan de gemeente betalen.**

7. Op zijn nieuwe bouwperceel heeft Klaas Mol een uitweg (een pad) aangelegd naar de openbare weg. Hij heeft op grond van de Algemene plaatselijke verordening (APV) een vergunning voor de aanleg van de uitweg nodig maar die heeft hij niet aangevraagd. Welke van de volgende stellingen is juist?
- a. Zolang het college van burgemeester en wethouders niet optreedt, mag Klaas juridisch gezien gebruik maken van de uitweg.
 - b. Het college van burgemeester en wethouders is verplicht tot handhaving over te gaan.
 - c. Het college van burgemeester en wethouders moet de uitweg gedogen zolang niemand om handhaving verzoekt.
 - d. **Het college van burgemeester en wethouders moet handhavend optreden, tenzij legalisatie mogelijk is.**
8. In de gemeente Roderloo staat het woonhuis van de heer Hendriks. In strijd met de geldende wettelijke bepalingen heeft de heer Hendriks naast zijn woning een antennemast van 20 meter hoog geplaatst. Overleg met de heer Hendriks is tot dusverre zinloos geweest en het gemeentebestuur stuurt de heer Hendriks een brief waarin wordt aangekondigd dat de antennemast voor zijn rekening zal worden afgebroken als hij niet binnen een maand de antennemast heeft verwijderd. Een dergelijke aankondiging is een:
- a. **reparatoire sanctie.**
 - b. punitieve sanctie.
 - c. duurzame beschikking.
 - d. gebonden beschikking.
9. Henk de Haan houdt feesten in een schuur. Hij krijgt een brief van burgemeester en wethouders dat hij daarmee direct moet stoppen en dat hij anders een dwangsom verbeurt van € 2.000 per geconstateerde overtreding. Henk trekt zich niets aan van de last onder dwangsom en houdt elke week een feest zonder vergunning. Burgemeester en wethouders constateren in de periode na het opleggen van de last elke maand een keer dat een feest zonder vergunning wordt gehouden. Hoeveel dwangsommen is Henk verschuldigd na 7 maanden (dat zijn 30 weken)?
- a. 30 dwangsommen van € 2.000.
 - b. **7 dwangsommen van € 2.000.**
 - c. 6 dwangsommen van € 2.000; de dwangsom voor de 7e maand is verjaard.
 - d. Geen enkele dwangsom: burgemeester en wethouders moeten elke overtreding apart invorderen.

10. Aannemer De Roos heeft een vergunning gekregen voor de bouw van een appartementencomplex. Als de bouw klaar is, blijkt het complex 3 centimeter te breed te zijn gebouwd. De buurman vraagt het college om handhavend op te treden. Een legalisatie blijkt niet mogelijk. Welke van de volgende beweringen is juist?
- Er is een beginselplicht tot handhaving; het college moet besluiten over te gaan tot handhaving.
 - In dit geval geldt de beginselplicht niet; het college hoeft geen verder besluit te nemen.
 - De buurman is geen belanghebbende vanwege de geringe overschrijding van 3 centimeter.
 - Het college moet van handhaving afzien vanwege de geringe overtreding.**
11. Het besluit van het college van b en w tot intrekking van een ten onrechte verstrekte bijstandsuitkering is een:
- boete.
 - herstelsanctie.**
 - strafsanctie.
 - straf.
12. Het college heeft een last onder dwangsom opgelegd aan De Vries. Hij moet voor 31 maart zijn zonder vergunning gebouwde schuur afbreken. Zo niet, dan verbeurt hij een dwangsom van € 500 per week. Op 30 april constateert de toezichthouder dat de schuur er nog steeds staat. Welke van de volgende stellingen is juist?
- Het college kan de eerste vier dwangsommen zonder meer invorderen.**
 - Het college moet De Vries in de gelegenheid stellen een vergunning aan te vragen.
 - Het college kan de dwangsommen alleen nadat De Vries gehoord is, invorderen.
 - Als De Vries een vergunning heeft gevraagd, moet het college eerst beslissen voordat het de dwangsommen mag invorderen.
13. Bestuursrechtelijke handhaving is gericht op:
- het tegengaan van illegale activiteiten.
 - het corrigeren van overtredingen.
 - het voorkomen van overtredingen.
 - alle antwoorden zijn juist.**
14. Welke bewering is onjuist?
- De intrekking van een begunstigende beschikking is een reparatoire sanctie.
 - Een punitieve sanctie kan gelijktijdig met een reparatoire sanctie worden opgelegd.
 - Een reparatoire sanctie is een herstelsanctie.
 - Een bestuurlijke boete kan zowel een reparatoire als punitieve sanctie zijn.**

Hoofdstuk 11 subsidies

1. Als voor een subsidie een wettelijke grondslag ontbreekt:
 - a. moet de aanvrager de verleende subsidie terugbetalen.
 - b. kan het bestuursorgaan geen subsidie verstrekken.
 - c. **is subsidiëring soms wel mogelijk als sprake is van een incidentele subsidie.**
 - d. mag de aanvrager de subsidie in principe houden.

Hoofdstuk 12 Bestuursrechtelijke geldschulden

1. Gedeputeerde staten kennen de Vereniging Natuurbehoud een subsidie toe van € 100.000. Gedeputeerde staten zijn:
 - a. **wettelijke rente verschuldigd als zij niet binnen zes weken betalen.**
 - b. alleen wettelijke rente verschuldigd als ze dat in de beschikking opnemen.
 - c. geen wettelijke rente verschuldigd, omdat in de beschikking geen betalingstermijn staat.
 - d. wettelijke rente verschuldigd als ze niet binnen twee weken na de betalingstermijn betalen.
2. Het UWV heeft van De Vries € 400 teruggevorderd wegens te veel betaalde uitkering. De Vries betaalt niet binnen de voorgeschreven betalingstermijn.
 - a. **Het UWV kan onmiddellijk na het verstrijken van de betalingstermijn een aanmaning sturen aan De Vries.**
 - b. Het UWV kan onmiddellijk een dwangbevel uitvaardigen.
 - c. Het UWV kan na twee weken aanmanen en daarbij een vergoeding van € 6 vragen.
 - d. De Vries is geen wettelijke rente verschuldigd zolang het UWV hem niet heeft aangemaand.
3. De Vries heeft op 1 maart een aanvraag subsidie voor zonnecollectoren ingediend. Burgemeester en wethouders hebben 46 weken na 1 maart besloten de aanvraag te honoreren en De Vries een subsidie te verstrekken van € 50.000. De beslistermijn was 8 weken. De Vries:
 - a. kan daar niets tegen ondernemen, want hij heeft een positieve beslissing gekregen.
 - b. heeft recht op een schadevergoeding wegens niet tijdig beslissen.
 - c. **heeft recht op wettelijke rente vanaf 14 weken na de aanvraag.**
 - d. heeft recht op wettelijke rente vanaf 8 weken na de aanvraag.

Hoofdstuk 13 De bestuurlijke voorprocedure

1. Bij welke vorm van rechtsbescherming in het bestuursrecht moet alleen de rechtmatigheid van een besluit worden getoetst?
 - a. Zowel bij bezwaar als bij administratief beroep bij een bestuursorgaan.
 - b. **Uitsluitend bij een procedure in het kader van bestuursrechtspraak.**
 - c. Uitsluitend bij een bezwaarschriftprocedure.

2. Kenmerken van bezwaar zijn:
 - a. beroep op een bestuursrechter, volle toetsing, rekening houden met gewijzigde omstandigheden, nooit een nieuwe beslissing.
 - b. beroep op een ander bestuursorgaan, geen volle toetsing, geen rekening houden met gewijzigde omstandigheden, eventueel een nieuwe beslissing.
 - c. **volle toetsing, rekening houden met gewijzigde omstandigheden, eventueel een nieuwe beslissing.**

3. In verband met een voorgenomen grondige renovatie van zijn tuin dient de heer Gijsbertsen bij B&W van zijn gemeente een aanvraag voor een vergunning voor de kap van een boom in. Tot zijn teleurstelling bericht de gemeente hem bij schrijven van 9 maart (verzenddatum 10 maart) dat zijn verzoek is afgewezen; het schrijven behelst onder meer nog de mededeling, dat bij het college van burgemeester en wethouders een bezwaarschrift kan worden ingediend. Gijsbertsen stelt een bezwaarschrift op. Het bezwaarschrift is tijdig ingediend op:
 - a. (tot en met) 20 april.
 - b. **(tot en met) 21 april.**
 - c. (tot en met) 22 april.
 - d. (tot en met) 23 april.

4. Zie vraag 3. Op welk moment treedt het besluit in werking?
 - a. Op 9 maart.
 - b. Op 10 maart.
 - c. Na afloop van de bezwaartermijn.

Hoofdstuk 14 Beroep bij de bestuursrechter

1. Een bestuursrechter kan bij punitieve sancties *niet* op doelmatigheid toetsen. Deze stelling is:
 - a. **juist.**
 - b. onjuist.

2. Alain ontvangt een brief van de gemeente Arnhem. De gemeente is hem, wegens de verkoop en levering van twaalf voor de gemeente overtollig geworden bureaus een aankoopbedrag van 500 euro verschuldigd. De brief is als volgt ondertekend: 'namens de gemeente, het college van burgemeester en wethouders'. Alain is het niet eens met de inhoud van deze brief en wil vervolgstappen gaan ondernemen. Wat is juist? Alain zal:

- a. voordat hij naar de rechter stapt bezwaar moeten maken bij het college van burgemeester en wethouders, aangezien de zaak anders niet-ontvankelijk wordt verklaard.
 - b. **naar de rechtbank, afdeling civiel, moeten gaan.**
 - c. beroep moeten aantekenen bij de rechtbank, afdeling bestuursrecht.
3. Een advocaat kan in een bestuursrechtelijke procedure bij de rechtbank als gemachtigde geweigerd worden door de rechtbank op het moment dat er ernstige bezwaren tegen hem bestaan.
Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**
4. Welke stelling is juist?
- a. Als een beroepsgrond doeltreffend is, zal de bestuursrechter altijd het besluit vernietigen.
 - b. Als een beroepsgrond doeltreffend is, zal de bestuursrechter altijd een bestuurlijke lus toepassen.
 - c. **Als een beroepsgrond doeltreffend is, zal de bestuursrechter in beginsel het besluit vernietigen.**
 - d. Als een beroepsgrond doeltreffend is, zal de bestuursrechter overgaan tot ambtshalve aanvulling.

Hoofdstuk 15 Hoger beroep

- 1. Welk orgaan is *geen* bestuursorgaan in de zin van artikel 1:1 Awb?
 - a. De raad van bestuur van het UWV.
 - b. De minister van Economische Zaken.
 - c. **De Centrale Raad van Beroep.**
- 2. Een hoger beroep wordt door het College van Beroep voor het bedrijfsleven ongegrond verklaard op het moment dat:
 - a. de belanghebbende geen procesbelang heeft.
 - b. de beroepsgerechtigde geen belanghebbende is.
 - c. **de inhoud van het beroepschrift onjuist is.**
- 3. Tegen een uitspraak van de bestuursrechtelijke kamer van de rechtbank inzake het niet-verkrijgen van een AOW-uitkering geldt dat een belanghebbende:
 - a. hoger beroep kan instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.
 - b. hoger beroep kan instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.
 - c. **hoger beroep kan instellen bij de Centrale Raad van Beroep.**
- 4. Geef in goede volgorde de juiste procedurestappen aan van bestuursrechtelijke rechtsbescherming als een belanghebbende de weigering van een vergunning voor een sloopbedrijf tot in de hoogste instantie wil aanvechten.

- a. Bezwaar, administratief beroep Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.
 - b. Administratief beroep, beroep rechtbank, hoger beroep Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.
 - c. **Bezwaar, beroep rechtbank, hoger beroep Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.**
5. De Hoge Raad treedt nooit op als bestuursrechter.
Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**

Hoofdstuk 16 Voorlopige voorziening

1. Corrie krijgt van het college van burgemeester en wethouders een standplaatsvergunning voor de exploitatie van een patatkraam. Mevrouw Lodewijks, die recht tegenover de plaats woont waar de patatkraam zal worden geplaatst, wil koste wat kost voorkomen dat Corrie voor haar huis patat gaat verkopen, en besluit de vergunning in rechte aan te vechten. Welke van de volgende uitspraken is *juist*?
- a. Mevrouw Lodewijks moet eerst een advocaat inschakelen voordat ze beroep kan instellen bij de rechtbank.
 - b. Mevrouw Lodewijks kan een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter, maar moet daarvoor wel een beroepschrift bij de rechtbank indienen.
 - c. **Mevrouw Lodewijks kan een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter, maar moet daarvoor wel een bezwaarschrift bij het college hebben ingediend.**
2. Welke stelling is *onjuist*?
- a. In een bestuursproces bestaat de mogelijkheid tot kostenveroordeling van het bestuursorgaan.
 - b. Voordat iemand tegen een besluit beroep instelt bij een bestuursrechter, moet hij/zij tegen dat besluit in beginsel eerst een bezwaarschrift indienen.
 - c. **Connexiteit is geen eis bij de aanvraag van een voorlopige voorziening.**
3. Voor een tijdige aanvraag van een voorlopige voorziening geldt het bepaalde in artikel 6:7 Awb.
Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**
4. Het begrip ‘kortsluiting’ houdt in dat tijdens de bezwaarfase de voorzieningenrechter ook uitspraak doet in de bodemprocedure.
Deze stelling is:
- a. juist.
 - b. **onjuist.**

5. Als de voorzieningenrechter stelt dat de zaak niet spoedeisend is, wordt het verzoek om een voorziening:
- niet-ontvankelijk verklaard.
 - afgewezen.**
 - ongegrond verklaard.
6. De buurman van Kim wil zijn woning verbouwen. Kim heeft daar problemen mee en dient bezwaar in tegen de vergunning die de buurman heeft gekregen. De buurman begint met bouwen. Kim vraagt een voorlopige voorziening. Tegen de tijd dat de voorzieningenrechter zich over de zaak buigt, is de bouw gerealiseerd. Welke stelling is juist?
- De buurman had nooit mogen beginnen met de bouw omdat hij wist dat Kim bezwaar had ingediend.
 - De voorzieningenrechter zal het verzoek om voorlopige voorziening nietontvankelijk verklaren omdat Kim nog geen beroep heeft ingesteld.
 - De voorzieningenrechter zal het verzoek toewijzen omdat sprake is van onomkeerbare gevolgen.
 - De voorzieningenrechter zal het verzoek afwijzen wegens gebrek aan spoedeisend belang.**
7. Stelling: Omdat een voorlopige voorziening alleen mogelijk is bij een beroepsprocedure, zal het verzoek om een voorlopige voorziening niet-ontvankelijk worden verklaard als verzoeker nog in de bezwaarschriftprocedure zit. Deze stelling is:
- juist.
 - onjuist.**

Hoofdstuk 17 Schadevergoeding

1. Als het verzoek om schadevergoeding gedaan wordt tijdens het hoger beroep tegen het schadeveroorzakende besluit, spreek je van een onzelfstandig schadevergoedingsverzoek. Deze stelling is:
- juist.**
 - onjuist.
2. De weigering van een vergunning voor de bouw van een appartementencomplex is door de bestuursrechter vernietigd. De projectontwikkelaar vordert vergoeding van schade. Die is naar zijn mening € 20.000. Welk antwoord is juist?
- Alleen de bestuursrechter is bevoegd te oordelen over schadevergoeding.
 - Alleen de burgerlijke rechter is bevoegd te oordelen over schadevergoeding.
 - Beiden zijn bevoegd te oordelen over schadevergoeding.**

Hoofdstuk 19 Bestuurlijk toezicht

1. Een besluit dat nog goedkeuring behoeft, kan worden vernietigd.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**
2. Het bepaalde in artikel 10:34 Awb heeft te maken met:
 - a. het legaliteitsbeginsel.**
 - b. het specialiteitsbeginsel.

Hoofdstuk 20 Europees bestuursrecht

1. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens is bevoegd om verzoeken van bedrijven te behandelen inzake schending van de in het EVRM opgenomen rechten.
Deze stelling is:
 - a. juist.
 - b. onjuist.**
2. Wat hoort in het onderstaande rijtje niet thuis?
 - a. Verordeningen.
 - b. Richtlijnen.
 - c. Besluiten.
 - d. Beschikkingen.**
3. Welke van de volgende stellingen is juist?
 - a. De minister-president heeft zitting in de Europese Raad.**
 - b. De minister-president heeft zitting in het Europees Parlement.
 - c. De minister-president is alleen nationaal actief en heeft geen Europese functie.
 - d. De minister-president is als vertegenwoordiger van Nederland lid van de Europese Commissie.
4. Een werknemer die op grond van artikel 18 VwEU een klacht wenst in te dienen omdat een werkgever hem niet wil aannemen, kan een procedure starten bij:
 - a. een nationale rechterlijke instelling.
 - b. de Raad van Ministers van de EU.
 - c. het Europees Parlement.
 - d. het Europese Hof van Justitie.**